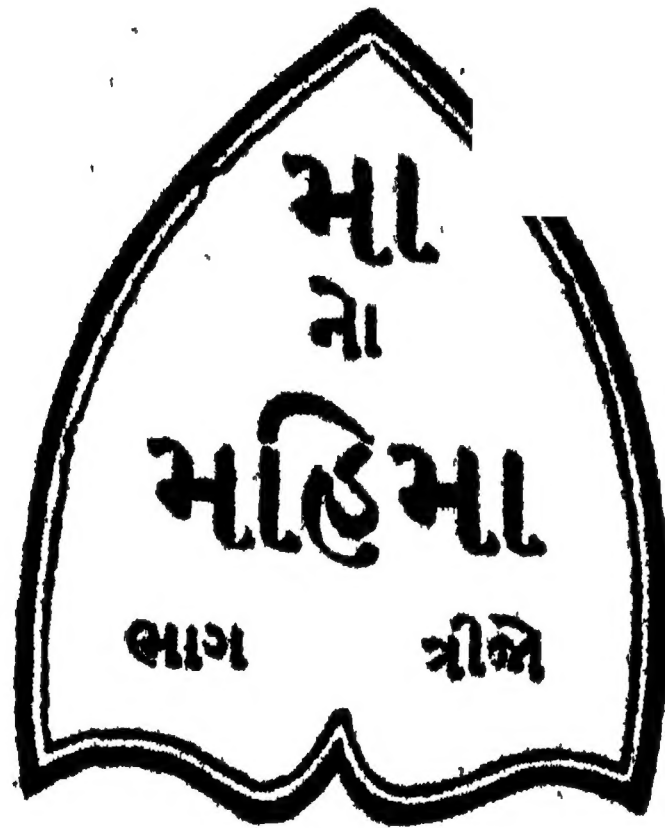

-:- शक्ति अथभाषा -:-
वर्ष-पाँचवुं
=====

प्रकाशक :
श्री शक्ति साहित्य मंदिर,
स्टेशनरोड,
नडिआद.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સંચાલન

[ગુજરાત કોપીરાઇટ વિભાગ]

ક્રમસંખ્યા ૨૨૪૨૫ વિનં ૦૪૦

પ્રતિભાગ મો. ૧૦ મહિના

તારીખ ૫૨૪: ૪૪૫

॥ श्री माई प्रसन्नास्तु ॥

शक्ति ग्रंथमाला :

कृमांक ग्रंथ १३

वर्ष पांचमुं

पुस्तक १ लुं

:: मा'नो महिमा ::

भाग ३ नो

प्रथमावृत्ति

प्रीत १०००

आवणु सुदी १५

सं. १९६६

प्रकाशक :

श्री शक्ति साहित्य मंदिर

स्टेशनरोड, नडियाद

न्योमछावर मूल्य ३. ०-४-० पो. अ. जुहु.

श्री शक्ति मुद्रणालय, स्टेशनरोड-नडियाद

શ્રી માંકનિયું

શ્રી માંકનિયું સંગ્રહનું પ્રથમ લાઘવ

પૃ. સં.

૧	અભિજ્યોતિ કવિત દિવ્ય માતમંગલે	૫
૨	અંધુ મામમસ્ત બનો, હૃદયની એ શુભાશિષ હો	૬
૩	નજરે નિહાળી માત, મામમંદિર માંહી	૭
૪	હારે હુમે ગરમે અંબા માજી હુમે	૮
૫	વંદુ સદા અખિલ વિશ્વતણીજ માતા	૯
૬	અંબે મા તું બોલો મનવા, અંબે મા તું બોલો	૧૦
૭	જય જય અંબે અક્ષમેલી ચરણો ગ્રહું તમારા	૧૧
૮	મુઝે કોઇ મામકી રાહ બતાવો	૧૧
૯	આવી નહોતી જાણી તને પાવાગઢ પટરાણી રે	૧૧
૧૦	દર્શન દેજે રે, અંબા દા'ડી અમને	૧૨
૧૧	માને હું મળવા અંબુ, મા'મય જગતને દેખું	૧૩
૧૨	મૂર્તિ તમારી બોલો, સ્વરૂપમય મૂર્તિ તમારી બોલો	૧૪
૧૩	માડી અકળકળા છો એવી રે જ્યાં બેઠે ત્યાં જોગમાયા	૧૪
૧૪	હિરદેમે હૈ હિંગનાજ કરે કાજ લાજ રખતેવાલી	૧૬
૧૫	ભર ભરકે જમ મૈયા પિલાદે પિલાદે	૧૭
૧૬	આવો આવો ગરબા ગાઓ મૈયાને મનાવો રે	૧૮
૧૭	ગજ્જર ગઢ જતાં માના હુધરા રે વાગતા	૧૮
૧૮	અહો દેવી ! ઉભાં અમે હાથ જોડી	૧૯
૧૯	રમજુમ કરતાં આવો રે અમ ઘેર આજે અંબા	૨૦
૨૦	હે જગતજનની, સુખકરણી, શાન્તિદાતા માત તું	૨૧
૨૧	અંબે માડી દીલના પ્રગટું છું ભાવ મુજને દર્શન દર્શ્યે	૨૧
૨૨	કર માવડી કરણા સંકટ અસહ્ય માથે	૨૨

નં.	પ્રથમ લાઇન	પૃ. સં.
૨૩	જીવનની ઘડી ન્યારી-નિહાળી જીવનની ઘડી ન્યારી ...	૨૩
૨૪	લકતતણોની પાલક માતા, અસુરદળ સંહાર વિધાતા ...	૨૪
૨૫	જય જય ગિરીરાજ કુમારી, કરે સ્તુતિ મા વેદ તમારી ...	૨૫
૨૬	શાણા માધ ભજોને ભાધ	૨૫
૨૭	મૈયા એક અરજ છે મારી, આશ એ એક ઉરધારી ...	૨૬
૨૮	મને તું છોડ એ. માયા, અત્રખ માની જગાવા દે ...	૨૭
૨૯	મનહર મંગળ મૂર્તિ જોતાં મનહું મોહું માત રે ...	૨૮
૩૦	નમું મધરી બ્રહ્મઆદેશ અંગ	૨૮
૩૧	કહું મમ્મા માધ મધર કહું મૌ તારી કહું મા ...	૩૦
૩૨	નયનોમાં સદા વસજે, કણે સાદ પણુ દેજે	૩૧
૩૩	શોભે મંખલપુરમાં આજ, હેતે ગૌરી ગરબા ગાયે ...	૩૩
૩૪	ઓ માતા! તમારો બાળ ગણીને તારો રે	૩૪
૩૫	અંબા મા! મોરે મંદિરે આવો	૩૪
૩૬	ખરા સંકટ સમયની મહાચ રે, અંબા અલખેલી	૩૫
૩૭	મારી એકલડીની બાંહ મા ભવાની	૩૬
૩૮	શુદ્ધ જગથી માતાને નહવરાવીએ	૩૭
૩૯	નવરાત્રીના દિન સોહામણા, ગૌરી ગરબા તે હેતે ગાય ...	૩૮
૪૦	માધ હવે દો ભકિતનું દાન	૩૯
૪૧	નમસ્તેડરતુ મહામાયે શ્રી પીઠે સુરપૂજતે	૩૯
૪૨	મહાદેવિ માતા! જનજીવન કલ્યાણ તું અહો! ...	૪૧
૪૩	બ્રહ્મપુત્રી! હે શારદા માત રે	૪૧
૪૪	માજી મારી વિનતિ સુણજો દીને દુર્બળ વદું છું ...	૪૨
૪૫	પુત્ર પરે દયા લાવો રે, જગદંબા! પુત્ર પરે દયા લાવો ...	૪૩

નં.	પ્રથમ લાઇન	પૃ. સં.
૪૬	લખને જન્મ ભારતમાં ભૂલ્યો તારી વફાદારી	૪૪
૪૭	ગવરી નંદન વંદન કરીએ મા	૪૫
૪૮	હો અંબે માત તારા, ચરણે નમન અમારા	૫૦
૪૯	અરે હો અંબિકા માતા, તમારાં દર્શન તો થાનાં	૫૦
૫૦	જેના તરલ નયનધરી સ્વર્ગીય આભા નિત્ય ઝગકયા કરતી...	૫૧
૫૧	મારી માતંગી માત પૂજી તમારી પાવલડી	૫૧
૫૨	ફરી ફરી નહિ આવે અવસર આ ગયો અંબાને સેવો	૫૨
૫૩	મારો બેઠો ઉતાર પાર, અંબે મા અલખેલી	૫૩
૫૪	તારો ને મારો મેળાપ, ઓ અંબા ક્યારે થશે રે ?	૫૪
૫૫	અંબા પધારો આંગણે મમ ચિતકુ એમ આજ છે રે	૫૫
[ભક્ત શ્રી નર્મદાશંકર મુળશંકર પંડ્યા રચિત ભજનો]		
૫૬	બોલો માઇ નામ લાઇઓ બોલો માઇ નામ	૫૬
૫૭	હું તો પારે તમારે આવ્યો અંબે મા અલખેલી	૫૭
૫૮	ગોખે પધારો મોરી માત, અંબે મૈયા ગોખે પધારો	૫૮
૫૯	પતીત પાવની હો અંબે આરાસુરની રાયા	૫૯
૬૦	જીવન બોલાં ખાય અમારું જીવન બોલાં ખાય	૫૯
૬૧	આવો આવો સૌ મા'ના મંડપ આવો	૬૦

ગદ્ય વિભાગ

૧	શ્રી સપ્તશતી દુર્ગાપાઠ	૬૧
૨	શ્રી અનપૂર્ણા સ્તોત્ર	૬૪
૩	હે માનવ !	૭૦
૪	પ્રાર્થના	૭૨

॥ श्री माई प्रसन्नास्तु ॥

‘મા’નો મહિમા

ભાગ ૩ જે

(૧)

“માત મંગલે !”

(સાદી મરાઠી સાખી)

બ્રહ્મજ્યોતિ કવિત દિવ્ય માત મંગલે !
સંગીત સુર, ગીત મધુર વિશ્વ—વાદને;
ગહનગીત, ગભીરગીત; રસ ઝરે ખરે,
ગીત અનન્ત, ધ્વનિ અગમ્ય, સંગીત રમ્ય !
તુંહિ જીવંત મૂરતિ બ્રહ્મગીતની અહો !
મંગળમાત મધુર મૂર્તિ, તુંહિ વિરાટ ઐ....

રમણુલાલ મ. જોષી

(૨)

“નવિનવર્ષે શુભાશિષ”

(ભૈરવી)

બંધુ, માધમસ્ત બનો,
 હૃદયની એ શુભાશિષ હો.
 શક્તિ સાહિત્યમાંથી રમો,
 હૃદયની એ શુભાશિષ હો.
 કૃપા શ્રી માધની હોળે,
 માતાના લાડમાં રમળે;
 ઘણું જીવળે—ઘણું જીવળે,
 હૃદયની એ શુભાશિષ હો.
 જીવન, મા—લક્ષિતમય બનળે,
 હૃદય મા—રંગમાં રંગો;
 ઘણું જીવળે—ઘણું જીવળે,
 હૃદયની એ શુભાશિષ હો.
 શ્રી માધ ગાન ગુણ ગજવો,
 અલખ શ્રી અંબની જગવો,
 ઘણું જીવળે—ઘણું જીવળે,
 નવિનવર્ષે શુભાશિષ હો.

— ‘લક્ષિત ભુજ્યો ભિખારી’

(૩)

-:- ધન્ય અંબે માઈ -:-

(કાલીંગડો)

નજરે નિહાળી માત, માઈ મંદિર માંહી;
ભુર લલી ભાત ભાત, લવ્ય લાલ માંહી,
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

સુંદર રૂપ શું સ્વરૂપ, લાલ ચમક ભારી;
હસત હસત વદન હાસ્ય, છાઈ છટ્ટા સારી;
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

ચંદ્રબીજ આસપાસ, તેજ પુંજ ભારી;
લલક લલક લલકી ઉઠી, સુરભી રમ્ય ભારી,
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

સમીપ સન્મુખ આવતી માઈ, ભાસ લવ્ય ભારી;
ઝબક ઝબક ઝબકી ઉઠી, જ્વલંત જ્યોતિસારી,
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

ભૂલી ભાન દેહાભિમાન, ખખર રહી ન કાંઈ;
એક નામ “મા તું મારી” અલખ માની જાગી,
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

ધન્ય દિવસ ધન્ય ઘડી, માઈ મંડળી ભારી;
ઓગણી પંચાણનાં નવરાત્રી, નવમી તીથી ન્યારી,
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

ધન્ય ભકત, ધન્ય મિત્ર, ધન્ય ધન્ય માઈ;
સાથે બનીને માઈમિત્ર, માની ધૂન મચાવી.
ધન્ય અંબે માઈ....નજરે૦

—●— માઈડભાઈ એન. વસાવડા

(૪)

:: નવરાત્રિમાં ગવાતો ગરબો ::

(રાગ-હારે દાણ માગે છબીલો દાણ માગે)

હારે ધુમે ગરબો અંબા માણ ધુમેં

,, માએ ધર્મ છે રૂપ સ્વરૂપ,

,, માને સેવે મોટા મોટા ભૂપ.....અંબાં ૧

,, માએ ઇંદાણી અવનીની કીધી,

,, તેને રત્નમણીએ જડી લીધી.....અંબાં ૨

,, માએ ગ્રહાંડનો ગરબો કીધો,

,, માએ રમવાને શીર પર લીધો.....અંબાં ૩

,, ફરે ફૂદડી ને ગરબો ગાય,

,, ત્યાં પુષ્પોની વૃષ્ટિ થાય.....અંબાં ૪

,, માને જોવાને સુરલોક આવે,

,, માને જય જય શબ્દે વધાવે.....અંબાં ૫

,, ઇન્દ્ર આળ્યા ઇન્દ્રાસન છોડી,

,, કૃષ્ણ આળ્યા મધુર રાસ છોડી.....અંબાં ૬

,, ધર્મ આળ્યા સ્વર્ગશાંતિ છોડી,

,, શિવ આળ્યા કૈલાશધામ છોડી.....અંબાં ૭

,, રામ આળ્યા બંધુસંગ છોડી,

,, હનુમંત આળ્યા સૈન્ય છોડી.....અંબાં ૮

,, ગરબો ગાવાને દેવ તેત્રીસ કેટી,

,, ગરબો ગાય છે બહુચર છોટી.....અંબાં ૯

— નારદલાલ આશ્રવજી પંડ્યા

(૫)

:- ગાયત્રી માતાનો છંદ :-

(વસંતતિલિકા)

વંદુ સદા અખિલ વિશ્વતણીજ માતા,
 વંદુ સદા સકલ સૃષ્ટિતણી વિધાતા;
 ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ પાલક હિતકારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૧
 તત્સવિતુર્વરેણ્યં સત શોભનારી,
 ભર્ગોદેવસ્ય ધિમહિ સુપ્રકાશવાળી;
 ધિયોયનઃ પ્રચોદયાત આનંદકારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૨
 સુરલોકને સુખવતી સુરધેનુ હીધી,
 ત્રિંતન થકી સકલને સન્મુખ સિદ્ધિ;
 બ્રહ્માંડમાં બ્રહ્મદૈવત દાખનારી;
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૩
 ત્રયલોકમાં વિજયતા જ પમાડનારી,
 ત્રયદેવને સન્મુખે દર્શાવનારી;
 ત્રય ગુણ થકી અધિક પાર ઉતારનારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૪
 ત્રય કાળનું અગમ ગમ બતાવનારી,
 ત્રય કાળમાં વિધનથી વળી રક્ષનારી;
 ત્રય કાળ ધ્યાન ધરતા અધ બાળનારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૫

પાવનકારી જગમાં ત્રિપદા ત્રિવેણી,
 મંજજન રૂપી સકલને વળી સુખદેણી;
 ત્રયલોકને નિજ સુત તણાજ સુધારનારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૬
 પકંજ ધરે કર શિરે સ્મરતા સદાએ,
 પાલન કરે સુત તણું જયમ નિત માએ;
 તત્ત્વમસિ પદ સદા દર્શાવનારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૭
 પંકજ પદે નમન હું કરું વેદમાતા,
 પંકજ પદે શિશ ધરું સુખ આંતિદાતા;
 પંકજ પદે કર ગ્રહો દગ અંબધારી,
 ત્રય તાપહારી ત્રિપદા જનની અમારી.....૮
 નમામિ હંદ સામ્બ માતર નમામિ મક્તવત્સલામ્ ।
 નમામિ બ્રહ્મદૈવત્યામ્ પ્રકાશં પ્રણયામ્યહમ્ ॥

— નારદભાલ આધવજી પંડ્યા

(૬)

(રામે કીંજુ બોલ-એ રાગ)

અંબે મા તુ બોલો મનવા, અંબે મા તુ બોલો,
 મન અમૃતરસમેં ડોલો.....મનવા૭
 કોઈ પુકારે કીંજુમુરારી, મેં પુકારૂ માતા કાલી,
 દીલકી જ્યોતિ બોલો.....મનવા૦
 કલીયુગમેં યૈ જગૃતજ્યોતિ, પાપ સકલ ભકતન કે ધોતી,
 સખ જગકી દીવ્ય હૈ શકિત.....મનવા૦

અરામુરમે વોહી બિરાને, સખહી સૃષ્ટિ કી શોભા સાને;

કુમાર કે હીરદય ડોલો.....મનવા૦

નંદકુમાર સી. શુક્લ ‘સંગીતરત્ન’

(૭)

રાગ-ભૈરવી (ઓ માતૃભૂમિ તારા-એ પ્રમાણે)

જય જય અંબે અલબેલી ચરણો અહું તમારા,

મમ અંતરે રહેજો હુઃખો વિદારનારા.....જય૦

સાગર પહાડ વનમાં તુજ લકતકેરા મનમાં,

સહુ જગતમાં છે તુંહી ગુણો શું ગાઉં તારા.....જય૦

તું છે અનંત શક્તિ શું જાણે મૂર્ખ વ્યક્તિ,

કુમારની અલિલાવા માગું તમારી ભક્તિ.....જય૦

નંદકુમાર સી. શુક્લ ‘સંગીતરત્ન’

(૮)

મુઝે કોઈ માઈ કી રાહ જતાદો૦

બિન લાઠીકા આચા અંધા, રાહસે રાહ લગાદો.

કોઈ કહે વો બસે ગખ્ખરમેં, કોઈ કહે પાવાગઢમેં,

કોઈ કહે કાલિ મંદિરમેં, કોઈ કહે મિલતે રાહમેં;

દેખ સકુ મૈં ઉનકો સમીપમેં, એસી રાહ દિખાદો.

મુઝે કોઈ માઈ કી રાહ જતાદો !

— નાનુભાઈ જી. ઠાકોર

(૯)

(રાગ દેશી-પ્રભાતીયુ)

આવી ન્હોતી જાણી તને પાવાગઢ પટરાણીરે.

જાણી કે તું છે કૃપાળી ભક્તોની પ્રતિપાળી રે....આવી૦

વેદોના વિશ્વાસે તુજને અંતરમાં ઉતારી રે,
 શરણ લીધું મુલગા જાણી પરમેશ્વરી પ્રમાણી રે....આવીં
 પાલવ પકડ્યો વિશ્વાસે કે દુઃખ દેશો વિદારી રે,
 ત્રણે દેવને ત્યાજ કીધાને ત્રયા મોટી જાણી રે....આવીં
 અન્યદેવને અજગા મૂક્યા આઘશક્તિ ઉર આણી રે,
 સંકટ પડશે સહાયક બનશે મણીપુર મહા રાણી રે....આવીં
 દૈત્યદમની સંકટસમની જગતજનુની જાણી રે,
 ભકતોના ભય હરનારી તુને વિશ્વંલરી વખાણી રે....આવીં
 મહા સંકટ પડે છે હૃદય રડે છે દુઃખે દેહ બળે છે રે,
 બધીર બનીને બેઠી કાં તો કપણ બની છો કાળી રે....આવીં
 અમૃતયા કે તુજ વિશ્વાસે સંકટ વહારે ધાળે રે,
 તુ છો ભકતાધીન કૃપાળી દીલમહી નહિ દાઝે રે....આવીં

— જાની અમૃતલાલ શીવરામ

(૧૦)

(શંકર દર્શનથી આજ ગયું દુઃખ મારું—એ રાગ)
 દર્શન દેજે રે, અંબા દા’ડી અમને, (૨)
 અંબા તું છે સાચું મુજ ધન, ઘડી કેમ વિસારું;
 ચોસઠજેનો સંગે અંબા, આઈ રમે છે ઉમંગે. દર્શન.
 હૃદયમાં તેં પ્રેમ જગાવ્યો, કેમ હું થાઉં કૃતઘ્ની ?
 આચર ચોક સાહામણો સુંદર, જગમાં સ્વર્ગ ઉતરીયું ! દર્શન.
 આરાસુરમાં વાસ છે તારો, અદ્ભુત સ્વર્ગીય જગમાં;
 મા છે તારાં અદ્ભુત ત્રણ રૂપ, તેની શી છે શોભા. દર્શન.

પ્રાતઃકાળે બાલ્યાવસ્થા, મધ્યાન્હે છે યુવનાવસ્થા;
 સાયનકાળે વૃદ્ધાવસ્થા, વર્ણન શી રીતે થાયે ? દર્શન.
 જ્યોતની તો કથા કરે શું, ત્રણલોકને ઝળકાવે,
 તુજ લકતો મા' ગુણગાન ગાયે, દર્શન દેવા આવો. દર્શન.
 આચરમાં તો આનંદ ઝળકે, લકતો ભાવે આવે;
 હે મા તું છે અંતરયામી, અરજી ઉરમાં લાવો. દર્શન.
 મોંઘાં અમને તુજ દર્શનીયાં, આંકી શિશ ઝૂકાવું;
 માજી તુજમય જગતને દેખું, ઝાલો હાથ કૃપાળુ. દર્શન.
 હું યે નમું ને જગ બધું નમે, માજી નમન સ્વીકારો;
 ચુંવાળમાં બેની બહુચરબાળી, આરાસુર મહારાણી. દર્શન.
 પાઠ ન જાણું પૂજા ન જાણું, કેવળ માઈને જાણું;
 આરાસુરનો કુંજ છે સુંદર, દૈવીકલાથી ભરપુર. દર્શન.

પ્રવિણચંદ્ર રામપ્રસાદ

(૧૧)

(ભેરવી-‘મૈયા અત્રખ જગામ’-એ રાગ)

મા'ને હું મળવા ઝંખું, મા'મય જગતને દેખું.
 મા'માં હૃદય મીલાવું, મા! મા! હે મા! પુકારું....મા'ને૦
 જડ ચેતને વસેલી, સહુ જીવમાં રહેલી;
 મમ હૃદયમાં રમેલી, તેને હું કેમ ભૂલું....મા'ને૦
 પૂજન પ્રીતે બનાવું, કુમકુમ અખીલ ચઢાવું;
 પુષ્પોના હાર ગૂંથી, માળા મધુર બનાવું...મા'ને૦
 તુજ આરતિ ઉતારું, જ્યોતિ રૂડી જગાવું;
 ધૂપ દિવ્ય ધમધમાવું, મા' ચરણ શીશ નમાવું....મા'ને૦

૧૪]

‘મા’નેા મહિમા ભાગ ૩ જે

નૈવેદ્ય રૂડાં અપું, આરોગવાને વિનવું;
આરોગો મારી માઈ, મેં બાળ ને તું માઈ....મા’ને૦
કીર્તન મધુરાં ગાઉં. ધૂન ધ્યાન ધૂન લગાઉં;
મા ! મા ! કરી હું નાચું, મા’ મસ્ત મસ્ત થાઉં....મા’ને૦

‘બાળક’

(૧૨)

અભિલાષ

(રાગ-ભૈરવી રાગિણી)

મૂર્તિ તમારી ખોલો, સ્વરૂપમય ! મૂર્તિ તમારી ખોલો !
દર્શન ખાતર મુજ અભિલાષા, પ્રેમ કરીરે પુરો; સ્વ૦
યૌવન ગયું ને ઘડપણ આવ્યું, તો તો દર્શન દો દો; સ્વ૦
હા ! હા ! માડી હવે સંતોષ્યો, શરણે તમારા રાખો; સ્વ૦
શરણાગત આ તુજ બાળકને, પ્રેમ ધરીને પાળો; સ્વ૦

કાન્તિલાલ

(૧૩)

જોગમાયાનો ગરબો

(ત લ હીંચ)

માડી અકળકળા છે એવી રે;

જ્યાં જોઉં ત્યાં જોગમાયા. રેક૦

તુને કહી ન શકું મા કેવી રે....જ્યાં૦	૧
તારી જુકિત જોવા જેવી રે....જ્યાં૦	૨
તુને મુરનરે મુનિવરે સેવી રે....જ્યાં૦	૩
મારા હૃદયકમળમાં રહેજો રે....જ્યાં૦	૪

દીન દાસને દર્શન દેજો	રે....જયાં ૦	૫
તું ભૈરવી ભવ ભયહરણી	રે....જયાં ૦	૬
હું ખાત શકું નહિ વરણી	રે....જયાં ૦	૭
માડી નવ જોશો અમ કરણી	રે....જયાં ૦	૮
તું ભવાબ્ધી તારણ તરણી	રે....જયાં ૦	૯
તું કાળી નહિ કપાણી	રે....જયાં ૦	૧૦
મા વેદ વ્યાસે પરમાણી	રે....જયાં ૦	૧૧
મા પાવાની પટરાણી	રે....જયાં ૦	૧૨
તુને જગ સચરાચર જાણી	રે....જયાં ૦	૧૩
તમે પામર પતાઇ માર્યો	રે....જયાં ૦	૧૪
મુની મારકંડને ઉગાર્યો	રે....જયાં ૦	૧૫
તમે પારવતી છો પોતે	રે...જયાં ૦	૧૬
છો જગમાં જાગતી જ્યોતે	રે....જયાં ૦	૧૭
બુદ્ધિ થઇ હૃદયે બેઠાં	રે....જયાં ૦	૧૮
કીકી થઇ ચક્ષુએ પેઠાં	રે....જયાં ૦	૧૯
ધરણી તું જગની ધાતા	રે....જયાં ૦	૨૦
મા વિશ્વ વિષે વિખ્યાતા	રે....જયાં ૦	૨૧
તુને જડ ચૈતનમાં ઝાંખુ	રે....જયાં ૦	૨૨
મુખે સત્ય વચન હું ભાખું	રે....જયાં ૦	૨૩
તું લક્ષ્મી થઇ લલચાવે	રે....જયાં ૦	૨૪
દીન બાળક જાણી બચાવે	રે....જયાં ૦	૨૫
તું હીરલા રતનની ખાણ	રે....જયાં ૦	૨૬

મા	આરાસુરની	રાણી	રે....જયાં૦	૨૭
તું	હરિહર	અજની	જાયા	રે....જયાં૦ ૨૮
તમે	ચૌદ	પ્રજ્ઞાંડ	નીપાવ્યા	રે....જયાં૦ ૨૯
દાસ	ચતુર	ચેત્યો	ચીતમાં	રે...જયાં૦ ૩૦
તુને	હૈંડ	રાખીશ	હીતમાં	રે...જયાં૦ ૩૧

લકતરાજશ્રી ચતુરદાસ

(૧૪)

(રાગ-સવૈયા)

હિરદેમેં હૈ હિંગલાજ કરેં કાજ લાજ રખનેવાલી,
 નયના દેવી નયનમેં જસેં હૈસેં દે દે તાલી.
 શીશમેં સીતા સતી ખિરાજે સાવિત્રી સંકટા રાની,
 મસ્તકમેં રહે આપ શ્રી મહાવિદ્યા ઓર મહારાની.
 બુકુટીમેં કરે વાસ ભૈરવી લય માને સખ અભિમાની,
 પ્રજ્ઞમેં અપને ખિરાજે વિન્ધ્યાચલ ઓર પ્રજ્ઞાણી.
 જસેં નાસિકામેં નવદુર્ગે નગરકોટ લાગેવાલી,
 નયના દેવી નયનમેં જસેં હૈસેં દે દે તાલી.
 મુખમેં જસેં મંગલાદેવી સખ કારજ કર દે મંગલ,
 હોઠમેં હેમાવતી રહે ક્ષણમેં કાટ દેવે કલિમલ.
 બિહામેં બહુવી ઓર યમુના સરસ્વતી સખસે નિર્મલ,
 ગલેમેં ગૌરી ઓર ગાયત્રીકા જપનામ રહી અટલ.
 કંઠમેં જસેં કાલિકા દેવી કંકાલી ઓર મહાકાલિ,
 નયના દેવી નયનમેં જસેં હૈસેં દે દે તાલી.

કરણમેં કમલા ઓર કાત્યાયની કૃપારૂપ અદ્ભુત માયા,
 દોનોં ભુજમેં ભવાની વસે બડા સુખ દિખલાયા.
 ઉરમેં બસેં ઉમા ઉત્તરાયણી ઉમ્ર તેજ ઉનકા છાયા,
 કહાં લગ વર્ણુ લખી નહીં જાતી હૈ અપની કાયા.
 બુદ્ધિમેં બસે વિધાતા માતા બડી બુદ્ધિ દેનેવાલી,
 નયના દેવી નયનોમેં બસેં હુંસેં દે દે તાલી.
 રામ રામમેં રમી રમા ઓર નાભિ કમલમેં નિર્વાની,
 કહે જીવન ઇસે કોઇ પહિચાને ચાતુર જ્ઞાની.
 શ્વાસશ્વાસમેં શક્તિ જોલે ધ્યાન ધરે પૂરે ધ્યાની,
 નિરંજન કહે મુઝે ભગવતીકી ભક્તિ મનમાની.
 મેવા ઓર મિષ્ટાન હારકુલોંકી નિત્ય ચઢતી ડાલી,
 નયના દેવી નયનમેં બસેં હુંસેં દે દે તાલી.

નિરંજન

(૧૫)

દર્શન-આકાંક્ષા

ભર ભરકે ભક્તિ જામ મૈયા પિલાદે પિલાદે,
 મૈયા ભક્તિસેં તાર મિલાદે મિલાદે.
 શુદ્ધ હમારી મૈયા જકડ લીધી તેં,
 મૈયા નષ્ટ જીવનકે મિટાદે મિટાદે.
 મૈયા દર્શન કે દીલ તડપ રહા હૈ,
 અજ્ઞાનપટકે મૈયા હટાદે હટાદે.
 પ્રીત કી ખ્યાલી મૈયા ભર કે પીલાદે,
 મૈયા જ્યોતસે જ્યોત મિલાદે મિલાદે.

ગાંડા ગાંડલ

(૧૬)

(ધૂન)

આવો આવો ગરબા ગાઓ,

મૈયાને મનાવો રે.

ચાર દિનોડી એ હન્દગાની,

પ્રેમ લકિતરસ ગાઓ રે....આવો૦

પ્રેમ મસ્તીમાં સખ મસ્ત બનો,

લજન કી ધૂન લગાવો રે....આવો૦

હમ બાળકોકા યે હય હવન,

જઅતક હવો તઅતક ગુણ ગાઓ રે. આવો૦

કાલ કયા હોગા ઇનકો ભુલા દો,

આજકા આનંદ મનાવો રે....આવો૦

ગાંડો ગોકલ

(૧૭)

(મીઠા લાગે છે મને આજના ઉત્તરગરા—એ રાગ)

ગખ્ખર ગઢ જાતાં માના ધુધરા રે વાગતા,

જેવું જનેતાની વાટ રે—અલખેલી અંબે મા શોભતાં.

ગખ્ખર ગઢ માનો રૂઠો રે શોભતો,

તેમાં જનેતાનો વાસ રે....અલખેલી૦

બ્રહ્મરૂપે અંબે મા એમાં રે શોભતાં,

હેમન. હીંચાળાખાટ રે....અલખેલી૦

લકતો આવીને માના ચરણમાં રમતા,

હૈયામાં આનંદ ઉજરાય રે....અલખેલી૦

આજની તે રાતડી માના દર્શન થાય ત્યાં,

ચોસઠ બેનીની સાથ રે....અલબેલી૦

સેવક ગુલામ માના દાસનોયે દાસ છે,

ચરણોમાં રાખજો સદાય રે....અલબેલી૦

‘માઈબાલક’

(૧૮)

:: દેવી પ્રાર્થના ::

અહો દેવી ! ઉભાં અમે હાથ નેડી,

કરો રંક સામે કૃપાદષ્ટિ થોડી.

સદા તાપ ને પાપથી તો ઉગારો,

અમે માગીએ માત ! ઓ પ્રેમ તારો....૧

ઉગ્યો સૂર્યનો પૂર્વમાં રંગ તે જે,

ગઘ રાત વીતી જુઓ વાત રહે જે.

સ્વયંભુ તું માતા અમોને સંભાળો,

અમે માગીએ માત ! ઓ પ્રેમ તારો....૨

પશુ પક્ષી ને પ્રાણીઓ કામ લાગ્યાં,

પડી એમ ઉદ્યોગમાં સુખ માગ્યાં.

સ્વયંભુ અમારી ખુદ્ધિ વિદ્યા વધારો,

અમે માગીએ માત ! ઓ પ્રેમ તારો....૩

કુડાં દુઃખ કાપી રૂડાં સુખ આપો.

અમારા શીરે દેવી હો હાથ સ્થાપો.

સુખે જાય આ આજનો દિન સારો,

અમે માગીએ માત ! ઓ પ્રેમ તારો....૪

હમખાજહેન હમે

(૧૯)

અંબાને આમંત્રણ

(રાગ-કૃમકૃમ પગલે પધારો રે)

રૂમઝૂમ કરતાં આવો રે, અમ ઘેર આજે અંબા.
શુભ અવસર છે આજે અમારે મંડપમાં આવી બિરાજો રે;
અમ ઘેર આજે અંબા.

ચોસઠ બહેનોમાં ધુમનાર;

પતિતોને પાવન કરનારાં.

દુઃખીને દિલાસો દેનારી રે માતા કૃપાળુ કેવી રે....રૂમઝૂમ.

સંસાર સાગરની છો સુકાની,

તહારે હાથે માનવો જાયે તરી.

ભકતોનાં દુઃખ હરનારાં રે કેમ ગુણ ગાઈ તમારા....રૂમઝૂમ.

તહારી લીલા મા અકળ ગણાણી;

પાર ન પામે મોટા રાની.

દેજે દર્શન તું કૃપા કરી રે મારી છો સાચી માડી....રૂમઝૂમ.

સર્વવ્યાપી મા તું કહેવાણી;

તોય તને જોઈ નવ શકું અરાની.

હું છું પામરપ્રાણી રે લેજે મને તું ઉગારી....રૂમઝૂમ.

માતૃતીબદ્ધેન આજા

(ધૂન)

જય જય અંબે જય જય માધ, જય જય અંબે જય જય માધ,
જય જય કાલિ જય જય માધ, જય જય બાલી જય જય માધ.

(૨૦)

જગદમ્બાને પ્રાર્થના

(રાગ-ગંગાદકનો)

હે ! જગતજનની, સુખકરણી, શાન્તિદાતા માત તું;
હે ! વિઘ્નહરણી, વિતલરણી, કષ્ટને કર નષ્ટ તું.
કરી કૃપા વિશાળને, લે બાળની સંભાળ તું;
અજ્ઞાન પર શું રોષ કરતી, કાળને નિવાર તું.
આ મૂઢમતિએ મોહવશ થઈ, તુંજ શરણુ ના લહ્યું;
એ ભૂલના યોગે કરી આ, કષ્ટ સઘળું મેં સહ્યું.
ક્ષમા આપી શાન્ત થા તું, રોષને નિવાર મા !
મુજ પર કૃપા કરી સત્યમાર્ગને બતલાવ મા !

રણછોડલાલ વ્યાસ

(૨૧)

(રાગ-છાતી છાતી દેવાની કહું છું વાત)

આંગે માડી હીલના પ્રગટું છું ભાવ મુજને દર્શન દઈએ,
બેલી જગમાં તુજ વિના નવ કોઈ માત મુજને દર્શન દઈએ.

માના વિના કોણુ પાર ઉતારે,

તરતાં નથી આવડતું લગારે.

કીધા નીચા પડીને નમસ્કાર મુજને દર્શન દઈએ,

જગત માંહી છે નામ તમારું,

યશદાયક સારું ગુણવાળું.

છોડી જગના સહુ નાના મોટા સાથ ઉભો આશરે તારે.

રૂપાણુ જોઈ રૂપ તમારું,
 મુગ્ધ બન્યું છે મન હમારું.
 કુમકુમ પગલે શોભે છે મારી માત મુજને દર્શન દઈએ.
 દયા લાવીને પાર ઉતારે,
 નામ લેતાં જસ રીઝો ભારે.
 વંદન કરવા તલસતો હુંતો માત મુજને દર્શન દઈએ.
 દર્શન લેવા તલસતો ભારે,
 નથી કંઈ બીજી આશ વધારે,
 અંજો માડી દીલના પ્રગટું છું ભાવ મુજને દર્શન દઈએ.
 મુકુંદ

(૨૨)

શ્રી માઈને વિનંતિ

(રાગ-ભૈરવી ગઝલ. અદ્વૈત ભુરા ભક્તનો)

કર માવડી કરુણા સંકટ અસહ્ય માથે;
 લવોદધિમા હુમું, તું તાર તારે હાથે....કર૦
 તું માત તારનારી પાળે ન મારનારી;
 વિનંતિ એ હમારી ઉતાર ઉર સાથે....કર૦
 અવગુણ અપાર અમમાં કહે ક્રોધ આવે તમમાં;
 લોકો ગણે અધમમાં અટકાવ નાથી નાથે....કર૦
 એ નાથ નામ તારું બાકી ન કાંઈ ધારું,
 ઉરમાં ઉતાર સારું દેવી દયાળુ આજે....કર૦
 ભોર કંઈોર થાયે માતાથી ના થવાયે;
 વિનવે પ્રભુ સદાયે કરજોડી બેઉ હાથે....કર૦

પ્રભુલાલ ભુરાલાલ

(૨૩)

“જીવનની અણુમુલ્કી ઘડી”

(ભજન ધૂન)

જીવનની ઘડી ન્યારી—નિહાળી

જીવનની ઘડી ન્યારી.

દર્શનની બલીહારી—નિહાળી

જીવનની ઘડી ન્યારી.

ધવલ ધવલાં તેજ માના મંદિરે ઝળકી ઉઠ્યાં,
મધુર માના નેત્રથી અમૃત મીઠાં વરસી રહ્યાં.

કુમકુમ ઉડે, ખેડેકી ઉઠે;

દિલ રમઝુમ રમે, જ્યોતિ જલે,

દર્શનની બલીહારી—નિહાળી

જીવનની ઘડી ન્યારી.

સુર સુરીલાં, ગાન ગીતડાં, ગૌરીનાં ગુંજી રહ્યાં,
મલકતાં મલકી રહ્યાં મા હસમસી હરખી રહ્યાં;

કુમકુમ ઉડે.....ન્યારી.

જ્યાં નજર મારી ઠરે ત્યાં ત્યાં, બધે મા રમતાં હીસે,
કેઈ ઉડે નાદ દૈવી “મા, તું મા” એ રસના રટે;

કુમકુમ ઉડે.....ન્યારી.

ઓગણી પંચાણુ આસોનાં, નવરાત્રની નવમી તીથી,
માતૃભાવે માઈને બાળક બની સૌ લકને દીઠી;

કુમકુમ ઉડે.....ન્યારી.

ધન્ય માર્ધ, ધન્ય આર્ધ, અંબિકા આરાસુરી,
માર્ધમંડળ બાલુડાંની, મા, બની તે’ આશા પૂરી;
કુમકુમ ઉડે.....ન્યારી.

“માર્ધમસ્ત”

(૨૪)

:: માર્ધ-પ્રેમ ::

(રાગ-દુર્ગા તા. ત્રિતાલ માત્રા ૧૬)

લકત તણોની પાલક માતા,
અસુરદળ સંહાર વિધાતા....૧
લકત પુરણના પ્રેમ આધીને,
નિશ્ચયિન વિહરે મમ રહીને....૨
છાયા પ્રસરે જે આકૃતની,
જેમ જગાડે દૈવી જીવનની....૩
રૂમજુમ રૂમજુમ કરતી મૈયા,
પાસે આવી કહે “મુજ ઈયા....૪
ખમ્મા ખમ્મા સ્વસ્તિ ઉચ્ચારે,
નિર્ભય રહે મુઝીશ ન લગારે....૫
તારાં દુઃખ બધાં હું બાણું,
મારાથી કંઈ નથી અબાણુયું....૬
સૌના કરતાં તુજને સંભાળું,
વાત બીજી પછી નિહાળું....૭
તું મુજને કંઈ નહિ વિસારે,
માર્ધ તને તો કેમ વિસારે....૮

દુઃખો એક પલકમાં ટાળું,
બદલો પ્રેમાધીનનો વાળું”....૯

— ચીમનલાલ સોમાભાઈ સં. મા.
(૨૫)

“સ્તુતિ પાઠ”

જય જય ગિરી રાજકુમારી, કરે સ્તુતિ મા વેદ તમારી;
લીલા તમારી ન કળ્યા ત્રિપુરાં, માત લવાની લવ લય હારી.
ચરણ શરણ તવ અતિ સુખકારી, મંત્ર નવાણું પાવનકારી,
તું સચરાચર છે ચંડિકા, વ્યાપક નામ જગે અંબિકા.
ઐ બીજ ઇંદુને જાણું, હીં બીજને સુરજ પ્રમાણું,
કલીં બીજ પાવકની જવાળા, ધ્યાન ધરે મા સેવક તારા.
શેષ મહેશ ધ્રુજે તવ કેાપે, હરિ બ્રહ્માદિક ધ્રુજે પ્રકેાપે;
કર ત્રિશૂળ ને ખડગ ઓપે, અર્ધચંદ્ર લલાટે ઓપે.
ચંડ મુંડ દાનવ તેં માર્યા, રકતખિંદુ સમ રીપુ સંહાર્યા;
નમું નમું હું માત અમારી, શરણાંગત લેજે ઉગારી.

— હીરાલાલ બી. ત્રિવેદી
(૨૬)

“માઈ ભજો”

(બૈરવી)

શાણા માઈ ભજોને ભાઈ,

એ છે સાચી જીવન કમાઈ....શાણા ૦ ૧

સચરાચર વ્યાપક છે માઈ, જ્યાં જોઉં ત્યાં માઈ;
જળમાં સ્થળમાં કે નલમંડળ, એકજ દિવ્ય દેખાઈ. શાણા.

જગતજનુની સઘળે વ્યાપી, આસપાસ આકાશ;
 જ્યાં જોશું ત્યાં દિવ્ય પ્રભુતા, માઈતણી દેખાઈ. શાણા.
 માઈતણી ભક્તિનો દહાવો, પુણ્ય વિના ન પમાય;
 પણ માઈ જે સ્હાય કરે તો, સ્હેજે શાકત થવાય. શાણા.
 માઈ નામના મહામંત્રથી, ત્રિવિધ તાપ શમાય;
 જે જગદંબે સ્હાય કરે તો, સ્હેજે પાર પમાય. શાણા.
 જગત ઉદ્ધારણુ સઘળે માઈ, દિવ્ય સ્વરૂપ દેખાય;
 શુદ્ધ ચિત્તથી સ્મરણુ અહોનિશ, શ્વાસોશ્વાસજ થાય. શાણા.
 રૂપ અનુપમ માઈ તમારું, દિવ્ય જ્યોતિ જણાવ;
 એહ નીરખવા દિવ્ય દષ્ટિ દે, દેવી દીનદયાળ. શાણા.
 દેવદેવાધિ મુનિવર એવે, માઈ નામનો જાપ,
 સીધો, સાદો, સરલ સુગાહણુ, માઈ તણોજ પ્રતાપ. શાણા.
 ઝળહળતી તુજ જ્યોત નિહાળુ, અંબે અંબે માત;
 તુજ પરચા જાણે છે જગમાં, આરાધુરે નિખ્યાત. શાણા.

ભાઈશંકર જેભાઈ શુકલ

(૨૭)

(ગઝલ-કવાલી)

મૈયા એક અરજ છે મારી, આશર્ય એક ઉર ધારી,
 અમીની દષ્ટિએ ભાળી, તું લેજે માત ઉગારી.
 શરણમાં રાખ સંભાળી, અવરનો આશરો ટાળી,
 જગતની મોહમય બાજી, રહ્યો છું તેહમાં રાજી.
 હવે ભ્રમણા બધી ભાગી, આશા એક મને લાગી,
 મૃત્યુની કારમી વાટે, જવું છે એકલા હાથે.

નહિ કેઈ સ્નેહિ સંગાતે, મન તું સમજજે સાથે,
 મૈયા તારી અમીછાયા, લકતને તાહરી માયા.
 સમાવે માત મહંમાયા, રહે નહિ જગતની માયા.
 મીયાએ આંખડી મારી, તરત તું કરજે તૈયારી.
 સમીપે આવજે વહેલી, દેજે દર્શન તું છેલ્લી,
 મૈયા મને આશરો તારો, હવે મા નવ કરશે ન્યારો.

પુરાણી હીંમતરામ

(૨૮)

(ગઝલ)

મને તું છોડ ચો માયા, અલખ માની જગાવા દે,
 હવે આશાને છોડીને, ગુણ માણના ગાવા દે.
 રહ્યો સંસારમાં આવો, મને થાય છે પસ્તાવો;
 હવે ના માત તલસાવો, વેગે સિંહ પર થઈ આવો.
 મને છે છેલ્લી એક આશા, રહે તુજ નામની પાસા;
 ભુલાએ ભેદ સૌ ખાસા, મીયાએ આંખડી ત્યારે.
 ભવાબ્ધી તરતાં વાટે, અનંક શૂળો મને વાગે;
 મનના ભેદ સૌ ભાગે, રટણ તારું મને લાગે.
 મૈયા છેલ્લી મીટ માંડી, મીયાએ આંખડી મારી;
 ત્યારે તું આવજે દોડી, શમાવો શક્તિ’માં સારી.
 હીંમતને આશરો તારો, ભેદ સૌ ભાગ્યો છે મારો;
 રહું ઘટમાળાથી ન્યારો, એવી વિનંતિ ઉરમાં ધારો.

પુરાણી હીંમતરામ

(૨૯)

માને વિનંતિ

મનહર મંગળ મુરતી જોતાં મનહું મોહું માત રે,
 માતા તારી કૃપાથકી તો આવું છું તુજ પાસ રે. મન૦
 બાળકનો હોય જો વાંક માતા કાંઈ ન જોજો રે,
 પુત્રી તારી માણી માગે તુજ દર્શનની આશ રે. મન૦
 સર્વે સ્થળમાં વ્યાપી રહ્યાં છે વારંવાર નિહાળુ રે,
 કોટી કોટી રવી તેજ તમારું સર્વે જોડેનોની સાથે રે. મન૦
 સંસારમાં કાંઈ સાર ન દીઠો અંબા પ્રેમ છે મીઠો રે,
 તુજ ચરણાવિંદને ઇચ્છું ટાળો ભવનો ત્રાસ રે. મન૦
 અમીદષ્ટિ સૌ પર તારી સૌની લો સંભાળ રે,
 દયાળુ મા તું છે મારી કરું વિનંતિ ખાસ રે. મન૦
 મનહું મારું બહુ અકળાયે માતા લેજો પાસ રે,
 અપરાધ મારા ક્ષમા કરીને ઝાલજો પુત્રીનો હાથ રે. મન૦
 તું પ્રદ્યાણી તું ઇન્દ્રાણી તું મહેશ્વરી માત રે,
 શુદ્ધભાવથી ભક્તિ કરતાં દર્શન ઘો સાક્ષાત્ રે. મન૦
 ન સમજું કાંઈ ભક્તિ તારી પણ મા તું છે મારી રે,
 જનની બાળા આવે પાસે દેજો ચરણમાં વાસ રે. મન૦

‘માઝબાળકી’

(૩૦)

ચંદે માગેલું વરદાન

નમુ ઇશ્વરી પ્રદ્ધ આદેશ અંગ.
 નમુ ધોમ રૂપં ગ્રહી ચંદ્ર ગંગ;

નમુ ખાલ ભાલં વસે ચંદ્ર ખાની,
રમે વામ અંગે સદા અંબ રાની.

નમુ અંબરમ પ્રેમ આદેશ ચંડા,
તપે ભાલ તુહીં તુહીં મારકંડા;
ગગનં સગનં અરૂપં અખંડી,
ચવે કેટી અમોઘ ચોસઠ ચંડી.

ખજે ડાક હાકમ સદા ભૂત ખાકં,
સદા પંચ મુદ્રા લહે ભાગ્ય શાકં;
નમુ જોગીની ભોગીની જોગમાયા,
નમુ અંબિકા દેવી હીંગોળ રાયા.

નમુ બોધની સૌધ્યની ખાક ખાની,
નમુ સાધ્યની દેવી, ત્રીલોક રાની;
નમુ ઇન્દ્રની, બ્રહ્મની, અષ્ટ અંગ,
નમુ જ્ઞાન વૈરાગ્ય, ત્રીનેત્ર ગંગ.

નમુ સાધ્યની દેવી ત્રિલોક સાધી,
નમુ ઇશ્વરી દેવી દેવં આરાધી;
નમુ કાલિકા ભૈરવી જોગમાયા,
નમુ આરામુરી ઇન્દ્ર આપે ઉપાયા.

નમુ જક્ષણી ભક્ષણી જોગમાયા,
નમુ જટી બ્રહ્મ વિશ્નુ દેવજાયા;
નમુ એક તુંહી બ્રહ્માંડ અખંડી,
નમુ ચાતુરી કાળ ત્રિકાળ ચંડી.

તુંડી તારની કારની એક તુંડી,
મહા દેવ દેવી ઇન્દ્રાદિક મોહી;
ક્રિપા વાટ ઘાટે સદા રહાય ધીજે,
બુદ્ધિ પાર લહે નહિ જોગ બીજે.

અનંતં દૈત્ય હુતે આપ અંગમ,
અતિપાર પામે નહિ અંદ ગંગ;
દયા રૂપ દેવી નવે નીધ દીજે,
ક્રિપા રૂપ આપે સદા સહાય કીજે.

ସମୀକ୍ଷକ :

[illegible]

(37)

-:- માધને એક અરજ -:-

કહું મમ્મા માઇ મધર કહું મૌતારી કહું મા,
 'મ' કારે શક્તિનું ઝરણુ વહતું એક સહુ મા;
 ઘણું નામે તારાં તદ્દપી સહુમાં તત્વ તુજ છે.
 તું પાળે સંહારે સૃજન કરતી એક તુજ છે.
 તું સત્વે સાવિત્રી સૃજન કરતી વિશ્વ સઘળું,
 તું છે લક્ષ્મી રૂપે રજસ ગુણથી પોષણ કરે;
 તું કાલિ ચામુંડા તમસ ગુણથી નાશ કરતી,
 તું ધાત્રી સ્થિતિ ને લય રૂપ બની ખેલ કરતી.
 સહુ તારાં રૂપો ગુણ કય વડે ભેદ હીસતો,
 મહા જ્યોતિનાં સૌ વિવિધ રૂપમાં ભેદ ન કશે;

હીસે વિશે માઈ સ્થૂળ સ્વરૂપથી સર્વ ભરતી,
અને સુક્ષ્મે માઈ આણુ આણુ મહીં વાસ વસતી.
ભલે ગાંડા ઘેલા અબુધ જડ કે સુર સુત હો,
સહુ સંતાનો છે સહુ સુત તણી માત તુજ છો;
મીઠી માઈદષ્ટિ સહુ ઉપર છે એક સરખી,
કદાપી ના દષ્ટિ સમવિષમ થાતી સુત પરે.
પરોક્ષે પ્રત્યક્ષે અગર સ્થૂળ કે સૂક્ષ્મરૂપમાં,
વસે જ્યાં તું માઈ અરજ ધરજે એક ઉરમાં;
અમે તો બાહુડાં કરગરી રડી એજ ચહીએ,
રૂપાની દષ્ટિથી દૂર કરીશ ના ‘માઈ’ કદીએ.

હરબળ વેણીરામ

(૩૨)

નયનોમાં સદા વસજે, કણે સદા પણ દેજે;
વિવિધ તાપ હરનારી, અંબા માત તું મારી.
જીલલડી નામમાં લેજે, કરોમાં પાવડી દેજે;
બનાવો પ્રેમ પુનરી, અંબા માત તું મારી.
અક્ષત કુમકુમ ચઢાવું, કુલોના હાર ધરાવું;
અખીલ ગુલાલ ને ઝારી, અંબા માત તું મારી.
પુનએ પાવડી કીધી, અંબાની મૂર્તિ જે સીધી;
બિરાજે ગોખમાં વારી, અંબા માત તું મારી.
મોતીના હાર કંઠે છે, સૂર્યના તેજ મુખે છે;
શોભા એ લાગતી સારી, અંબા માત તું મારી.

ઓઢી જ્યાં કેશરી સાડી, નાકે છે વેસરી વાળી;
 હીસે છે રૂપ તો ભારી, અંબા માત તું મારી.
 કનકનાં કુંડલો કાને, મોતીના હાર છે માને,
 કાયા સુંદર હીસે તારી, અંબા માત તું મારી.
 નિહાળો ચુંદડી અંગી, હીસે છે માત નવરંગી;
 ભલા શણગાર ને વારી, અંબા માત તું મારી.
 સિંહ ને વાઘ પર સ્વારી, ગરૂડ ને હંસ પર સ્વારી;
 ચઢે છે નંદી પર સ્વારી, અંબા માત તું મારી.
 કરે ખડગ ત્રિશુળ ધારી, કપાળે ચાંદલો પુરી;
 કીધી છે આડ સિંધુરી, અંબા માત તું મારી.
 અખંડ બ્રહ્માંડમાં ભક્તિ, અંબા આઘ તું શક્તિ;
 પ્રગટે જ્યોત પણ તારી, અંબા માત તું મારી.
 સકલ વિશ્વની માયા, જગે જગદંબની કાયા;
 હરિહર રૂપને વારી, અંબા માત તું મારી.
 સુરજ ને સોમ પ્રકાશે, તત્ત્વમાં તું સદા ભાસે;
 તત્ત્વથી પાર રહેનારી, અંબા માત તું મારી.
 નિગુણ સગુણ છે સ્વરૂપ. પ્રગટ કે ગુપ્ત તારું રૂપ,
 રિદ્ધિ ને સિદ્ધિથી ન્યારી, અંબા માત તું મારી.
 એકાગ્રહ વૃત્તિને ઠારી, અંબાની મૂર્તિ લે ધારી;
 જુએ છે મુજ પર વારી, અંબા માત તું મારી.
 અંતરે વાસ છે તારો, દર્શનનો લાભ દેનારો;
 શ્વાસે શ્વાસ રહેનારી, અંબા માત તું મારી.

(૩૩)

માધ આનંદ અને લહાણ

(રાગ—ગઝલ, મીશ્ર)

શોભે સંખલપુરમાં આજ, હેતે ગૌરી ગરબા ગાયે;
ગૌરી ગરબા ગાયે, ત્યાં કંઈ મંગળ આરતી થાયે....શોભે.

લકતો લલા ત્યાં આવે રાત્રે,
મા તારો મહિમાએ ગવાયે;

સૌ બાલુડાં મળીને સાથે માઈની ધૂન મગાવે....શોભે.

મેવા ફળ ફુલ થાળ ધરાયે,
કુમકુમ સાકર પ્રસાદ અપાયે;

ભાવભર્યાં ‘મા’ છોકરડાંને અનહદ આશિષ આપે....શોભે.

ગરબા ખેલી ‘મા’ હરખાયે,
રમત ગમતથી હીલ ઉભરાયે;

માનાં મીઠાં વચન સુણીને, બાલક સૌ હરખાયે....શોભે.

ખેલે તાળી સખી સંગાયે,
કર કંકણની જોડી હાથે;

‘મા’ તારા એ લલાટ મુગટના, હીરલા જગમગ થાયે....શોભે.

ફુલમાળા અનહદ અંગ ધરીને,
કેસર અંદન મુવાસ ભરીને;

માઈધેલાં એ બાલુડાંને, જોઈ ‘મા’ મલકાયે....શોભે.

હીન જાણી ‘મા’ દર્શન આપે,
તુજ દર્શનથી કંઈ હરાયે;

વદનકમળ ‘મા’ નીરખી આજે, માઈરિટન ન ભુલાયે....શોભે.

‘ભિખારી’

(૩૪)

(રાગ-મેં બનકી ચીડીયા બનકે બન બન બોલું રે)

ઓ માતા ! તમારો બાળ ગણીને તારો રે.

હું જાન બૂલી ભટકાતો આપ ઉગારો રે.....ઓં ૧

રડવડીયો માનવ સંસારે,

જન્મમરણના દુઃખ બહુ ભારે.

તુમ બીન કોણ ઉગારે, મુજને તારો રે.....ઓં ૨

ધોરઘટા નયનોમાં ભાસે,

જીવન દુઃખોથી માનવ ત્રાસે;

તુમ બીન શાન્તિ ન થાશે, મુજને તારો રે.....ઓં ૩

બાળક આ નિરાધાર તમારો,

તુમ બીન માતા નહિ આરો;

કુબતો આપ ઉગારો, મુજને તારો રે.....ઓં ૪

ચોરાશી ચક્કરમાં ભમીઓ,

માનવ ભવ બહુ દુર્લભ મળીઓ;

દાસ રસિક કહે છે, જન્મ મુધારો રે !.....ઓં ૫

— — — રસિકલાલ નર્મદાશંકર

(૩૫)

(રાગ-પૂનરી મોરે મંદિરમે આવો)

અંબા મા ! મોરે મંદિરમે આવો. અંબા માં

અંબા નામ ધ્યારું, ભવ હરનારું, નિત્ય હૃદયમાં ધ્યાવો. અં.

અંબામહી સૃષ્ટિ, અંબામહી સર્વે, નિત્ય અંબા ગુણ ગાવો. અં.

અંબા જન્મતાં, અંબા જપતાં, અંતરજ્યોત જગાવો. અં.
અંબા અરૂપી, અંબા સ્વરૂપી, અંબા દયાન જગાવો. અં.
એક શરણ છે, શ્રી અંબાનું, રસિકબાળ બચાવો. અં.

રસીકલાલ નર્મદાશંકર

(૩૬)

:: શ્રી અંબાજીનો રાસડો ::

(મારી હુંડી સ્વિકારો-એ ગગ)

ખરા સંકટ સમયની સહાયરે, અંબા અલખેલી.
ગુણ નારદ શારદ ગાય રે, અંબા અલખેલી. ટેકં
છે સિન્ધુ સંસાર આ, માનવ મીન ગણાય;
સપડાતાં દુઃખ જાળમાં-એક છોડવતી તું માય રે. અં
અકળામણ વ્યાધિ અને, અંચળતા સૌ જાય;
અજવાળાં અંતર થતાં-તારી જ્યોતિ જ્યારે પ્રકટાય રે. અં
બ્રમણમાં જીવ બહુ ભમી, આંચો તારે દાર;
ઉગારનારી એક તું-હવે તારી તને છે લાજ રે. અં
જન્મમરણ દાંશી મટી, અખંડ શાન્તિ એક;
મળવા તુજ જાપો જપું-ખૂડતાને દે તારી બહાંચ રે. અં
ભૂલે અણુસમજી ભૂલે, પણ મોટાં કરે ન ક્રોધ;
કરગરીને કહું માવડી-નહિ થા તું નમેરી છેક રે. અં
નવલા દિન નવરાત્રીના, નિર્મળ છે કરનાર;
ઉજવીએ ઉમંગથી-કરો દયા શ્રી દુર્ગામાત રે. અં
માયું નિત્ય નવું નવું, વાત એકની એક;
કંટાળો કરતી નહિ-ગુણ ગાતાં ન તૃપ્તિ થાય રે. અં

શક્તિ તુજ લક્ષિત કરું, ત્રુટી પડે નહિ કોય;
 દબતા પૂર્ણ ટકી રહે—માત તારી કૃપા નો હોય રે. અં०
 એકજ મારી ઇષ્ટ તું, છો સર્વસ્વ તું એક;
 મેળવી દે તુજ સ્વરૂપમાં—ઇચ્છા પ્રતાપબાની એક રે. અં०

‘બાલકવિ’ (કાવ્યરત્ન)

(૩૭)

: શ્રી ભવાનીમાતાનો રાસડો :

(લ્યો અમૃત સરીખું સુખકારી—એ રાહ)

મારી એકલડીની બાંધ મા ભવાની—

ભવાની રે મા ! ભળું ભળું તને.

મારી બેડલી પાર ઉતાર મા ભવાની—

ભવાની રે મા ! ભળું ભળું તને.

અટપટી ઘટના તાહરી, કોઈથી ન કળાય;

ગોથાં ખાતા મુનિવરો, ત્યારે મુજથી કેમ મપાય....માં

બ્રહ્મા વિષ્ણુ દેવ સૌ, માતા તુંજ ગુણ ગાય;

શક્તિ ! તુજ બળથી બધા, એતો નિશ્ચે વિજયી થાય....માં

આઘશક્તિ તુજ શોધતાં, થાક્યાં વેદ પુરાણ;

નેતિ નેતિ કહી અટકતા, કોઈને પુરી પડે ન પિછાન....માં

અંતરના સિંહાસને, છો તું શુદ્ધ સ્વરૂપ;

દયા કરી દેતી ન કાં ? તુજ સાક્ષાત્કાર અનૂપ....માં

લક્ષિત પ્રતિદિન અધિક હું, કરતી ધારી અંત;

અંતરાય રહેવાય ના, હવે લેવો મુકી દે તું અંત....માં

કુળ ગૌરવ સુખ વૈભવે, ખામી નહિ જરાય;
ચંચળ જેમ બધું ચ એ, તેમ ચંચળ આયુ ગણાય....માં
અચલ શાન્તિ સુખનીજ છે, માત દિલે એક આશ;
શુદ્ધ આત્મ વિશ્વાસથી, માગે પ્રતાપના તુજ પાસ....માં

‘બાલકવિ’ (કાવ્યરત્ન)

(૩૮)

:: શ્રી આદ્યશક્તિ-અર્ચનનો રાસ ::

(તમે જે જે ના વાવદા-એ રાગ)

શુદ્ધ જળથી માતાને ન્હવરાવીએ, (૨)
એ ગંધ કુમકુમ પુષ્પોથી વધાવીએ. ટેક૦
અંતરમાં આસન આનંદથી આપીએ,
શોભિત સિંહાસને મા સ્નેહથી સ્થાપીએ;
અલંકારોથી માત શણગારીએ....એ ગંધ૦
શ્રદ્ધા સુગંધ ભર્યા ધૂપ પ્રકટાવીએ,
આત્મજ્ઞાન દીપતાળી જ્યોત પ્રજ્જળાવીએ;
મન મેવા નૈવેદ્ય ધરાવીએ....એ ગંધ૦
શિવ અને શક્તિ એ એક રૂપ માનીએ,
આદ્યશક્તિ છે સ્વતંત્ર શાસ્ત્રથી પીછાનીએ;
માત ! કર્તા હર્તા એ પ્રમાણીએ....એ ગંધ૦
અષ્ટભુજ અંબિકાનું ધ્યાન નિત્ય ધારીએ,
વખત વધુ મંત્ર પાઠ લક્ષિતમાં વધારીએ;
દાન—પુણ્યથી જીવન સુધારીએ....એ ગંધ૦

નેરતાની મીઠી મોજ આવી રોજ માગીએ,
 શ્રી પ્રતાપબાની સાથ સર્વ પગે લાગીએ,
 જાણે—સેવામાં આખી રાત જાગીએ....એ ગંધં

‘ખાલકવિ’ (કાવ્યરત્ન)

(૩૯)

:: નવરાત્રી પૂર્ણ થતાં છેલ્લી પ્રાર્થના ::

(અમે હૃદય માગીએ—એ રાગ)

નવરાત્રીના દીન સોદામણા, ગૌરી ગરબા તે હેતે ગાય;

અંબા આપો એટલું...ટેકં

પડવે પ્રેમથી પૂજન માતનું, કરતાં આવે અધિક આનંદ...અં
 બીજે બાળા બહુચર રૂપ છે, બળવાન બનાવે બાળા...અં
 ત્રિજે ગાળે ત્રિશક્તિ ત્રેલોક્યમાં, ત્રિશૂલેથી દણે દુષ્ટ દૈત્ય...અં
 ચોથે ચાર વેદે અહ્મા બોલીયા, ગુણવાણી તમારી ગવાય...અં
 પાંચમે પરમેશ્વરી પાર્વતી, ગાયે જીવન પાવન થાય...અં
 છઠે છાંમ માતાના સુવસ્ત્રની, અલંકારો સહીત અપાય...અં
 સાતમે સન્ધ્યા આવિત્રી ગાયત્રી, શોભો સુંદર અંતર માંય...અં
 આઠમે અષ્ટભૂત શ્રી ભગવતી, ચિત્ત આનંદથી ઉભરાય...અં
 નોમે નવદ્વાં દુર્ગા તણાં નોરતાં, નિત નવધા ભક્તિથી કરાય...અં
 વીર કુંવરો સાથ કિશોર્યા, સેવે અખંડ સૌભાગ્ય સદાય...અં
 જનમનગર, જયપુર, જ્ઞેધપુરનો, કુળ ગૌરવ વધતો થાય...અં
 માગે પ્રતાપબા ‘ખાલ’ ભાવથી, વત માની લેજો પૂરૂં માત...અં

‘ખાલકવિ’ (કાવ્યરત્ન)

(૪૦)

* યાચના *

માઈ હવે દો ભકિતનું દાન.....ટેક૦

વિષયવાસમાં બહુ દીન ખોયા;

સહી બહુ કંઈ હાન.....માઈ૦

કોને જઈને કહું દયામય;

કોઈ ન દેતું ધ્યાન.....માઈ૦

કામ કોઈની મદીરા પીતા;

પડી ગઈ ખોટી ખાન.....માઈ૦

દયા કરો તો છુટું ભગવન્ !

તારી દયા છે મહાન્.....માઈ૦

સહુ કાંઈ જાણે કહું ન માને,

એ મન છે નાદાન.....માઈ૦

તું દયાળુ અતિ કરુણાસાગર;

હું દુર્ગુણની ખાણ.....માઈ૦

મુખનું સાથી જગ સાર છે;

દુઃખમાં તું ભગવાન.....માઈ૦

દાસ 'મહેન્દ્ર'ની તું છે સ્વામી;

દૂર કરો અભિમાન.....માઈ૦

~~નમસ્તે~~ મહેન્દ્રકુમાર મહેતા ખી. એ.

(૪૧)

॥ શ્રી મહાલક્ષ્મી સ્તવન ॥

નમસ્તેઽસ્તુ મહામાયૈ શ્રી પીઠે સુર પુજીતે,

શંખ, ચક્ર, ગદા હસ્તે મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૧

- નમસ્તે ગરુડારૂઢે કેલાસુર લયંકરી,
સર્વ પાપ હરે દેવિ મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૨
- સર્વજ્ઞે સર્વ વરદે સર્વ દુષ્ટ લયંકરિ,
સર્વ દુઃખ હરે દેવિ મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૩
- સિદ્ધિ ણુદ્ધિ પદે દેવિ લક્ષિત મુક્તિ પ્રદાયિનિ,
મંત્ર મૂર્તિ સદા દેવિ મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૪
- આદ્યંત રહિત દેવિ આદ્યશક્તિ મહેશ્વરી,
યોગ જે યોગ સંભૂતે મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૫
- સ્થુલ સુક્ષ્મ મહા રૌદ્રે મહાશક્તિ મહોદરે,
મહા પાપ હરે દેવિ મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૬
- પદ્માસન નિથતે દેવિ પરબ્રહ્મ સ્વરૂપિણિ,
પરમેશિ જગન્માત મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૭
- શ્વેતામ્બર ધરે દેવિ નાનાડલંકાર ભૂષિતે,
જગત્ સ્થિતે જગન્માત મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૮
- મહાલક્ષ્મ્યષ્ટક સ્તોત્રં યઃ પઠેત્ લક્ષિતમાત્મરઃ
સર્વ સિદ્ધિ મવાપ્નોતિ રાજ્યં પ્રાપ્નોતિ સર્વદા. ૯
- એક કાલે પઠેન્નિત્યં મહા પાપ વિનાશનમ,
દ્વિ કાલં યઃ પઠેન્નિત્યં ધન ધાન્ય સમન્વિતઃ ૧૦
- ત્રિકાલં યઃ પઠેન્નિત્યં મહાશત્રુ વિનાશનમ,
મહાલક્ષ્મી ભવેન્નિત્યં પ્રસન્ના વરદા શુભા ૧૧

(૪૨)

:: શ્રી સરસ્વતી સ્તવન ::

(શિખરિણી)

મહાદેવિ માતા! જનજીવન કલ્યાણ તું, અહો!
મધુરાં ને સ્વાદુ રસ સલિલવાહિનિ સતિઓ!
ઉભો લિલુ રૂપે તુજ ચરણમાં હું શિર ધરી;
અરે લિક્ષા પાત્રે મધુર રસ તો તું ભર જરી.
તું મહારી માતા ને તુજ સુત હુંએ બાલશિશુ હા,
કૃપાદષ્ટિ હોજો તુ શિશુ પરે માતજિ! જરા;
ક્ષમા દેજે દેવિ! વિપરીત કદી થાય મુજથી;
કુપુત્રો થાયે એ, વળી યન કુમાતા કદી થતી.
વહાવી વારિ હા તુજ હૃદયના હેત રૂપ એ,
મધુરાં ગાનોને રસમય શુચિ ભાવ સહ એ;
વળી વાહિનીના જલપટ તરંગો સમ મને,
તું તહારા હૃદેમાં નવલ નૂરથી તો નયવને.
સરિતા મહોટી તું; જરીક ઝરાણું તો ઝરવને
મને શુષ્કાત્માને ઝરાણુજલથી તો ભીંજવને.

રમણલાલ મ. જોષી

(૪૩)

:: સરસ્વતિને પ્રાર્થના ::-

બ્રહ્મપુત્રી! હે શારદા માત રે,

નમુ વાગીશ્વરીને સાક્ષાત.....ટેક૦
શ્વેત વસ્ત્રો ધારી, હંસવાહની,

પ્રદ્યારિણી હે માત;
 તરે તારા જેવા શુભ, ને નિર્મળ,
 લાવે દેને મને માત રે.....નમુઁ
 તારી વીણાના સુરોના ગુંજન,
 હૈયે થાળે સદા કાળ;
 તારા ચક્ર વડે દોષ બધાયે,
 કપાયે અજ્ઞાન સાથ રે.....નમુઁ
 મતિ, ગતિ, અને નિર્મળ વાણી,
 વાણી વિદ્યાતા હે માત;
 દેને જેથી જગે સેવા કરે કાંઈ,
 અદ્ય આયુષ્યને વાટ રે.....નમુઁ

— તનસુખલાલ જ. B. S. C.

(૪૪)

.. માને વિનંતિ ..

(રાગ—મદાકાન્તા)

માજી મારી વિનંતિ સુણજો દીન દુર્બળ વહું છું,
 માયારૂપી ભવજળમહી બાળ તારો દુખ્યો છું.
 કામી ક્રોધી મમત થઈને નિત્ય ભમતા રહ્યો છું,
 સ્વાથી' હું છું જગત ઠગતો અંધકારે દુખેલો.
 છે ન વાણી મુજ દીન કને ગુણલા તુંજ ગાવા,
 હે મા ! તારા ગુણ ઉચરવા યત્ન મિથ્યા કરું છું.
 મા ! તું વ્યાપી રહી જગતમાં દુષ્ટ સંહારવાને,
 લેવા તારી ભજન કરતા ભકત દુઃખે પીડાતા.

વા’રે આવી મદદ કરજો વિનતિ હીલ ધારી,
માઈ મારી વીરલ જગમાં અન્ય બેલી ન કેઈ.
શાને આવા મુજ દીનધકી અંતરે જઈ વસો છો,
અક્ષુ મારાં વિહ્વળ થઈને દર્શનચ્છા કરે છે.
ને હા ! માણ તમ દર્શને નિત્ય જાગી રહે છે.

જસવંત

(૪૫)

:: પુત્ર પરે દયા લાવો રે ::

પુત્ર પરે દયા લાવો રે, જગદંબા ! પુત્ર પરે દયા લાવો.
અજ્ઞાન અંધકાર ભારે, મમત્વગર્તે ગોથા ખાઉ;
વિદ્યા અમૃત આપો આપો રે, જગદંબા ! પુત્ર પરે દયા લાવો.
ચોપાસે દાવાનલ પ્રકટયો, તેમાં તુજ પુત્ર ફસાણો,
વારે માઈ ! આવો આવો રે, જગદંબા ! પુત્ર પરે દયા લાવો.
ભવસાગરનું સંકટ દેખી, પુત્ર તુજ શરણે આવ્યો,
દર્શન માડી ! આપો આપો રે, જગદંબા ! પુત્ર પરે દયા લાવો.
હસ્ત બેડી હું વિનવું માઈ ! મુજમાં મતિ છે અતિ થોડી,
અરજી અંતર ધારો ધારો રે, જગદંબા ! પુત્ર પરે દયા લાવો.

રાણછોડલાલ વ્યાસ

(ધૂન)

અંબે મૈયા મેં તેરા છૈયા, માઈ માઈ મસ્ત રહું;
‘જય જય માઈ’ ‘જય જય માઈ’, મસ્ત બનીને નાચું ફૂંડું

(૪૬)

* વક્ષાદારી *

લઇને જન્મ ભારતમાં, ભુલ્યો તારી વક્ષાદારી;
 બનીને અંધ સ્વાર્થમાં, ભુલ્યો તારી વક્ષાદારી.
 ન સમજ્યો સાર જીવનનો, ભુલી ઉદ્ધાર જીવનનો;
 ખરે માયાના પૂજારી, ભુલ્યો તારી વક્ષાદારી.
 તજી શક્તિતણાં ગાનો, બનીને મોઢે મસ્તાનો;
 તજી અમૃત શક્તિનાં, પીધાં કયાં વિષનાં જામો.
 દયા ના સ્થાન વિસ્તારી, ભુલ્યો તારી વક્ષાદારી;
 થઇને દૈવ્ય તો વેરી, ડુબ્યો દુઃખ વાદળો વેરી.
 કરે શાને વૃથા ફેરા, અહીં એ વાસના ઝેરી;
 બનીને આજ વિકારી, ભુલ્યો તારી વક્ષાદારી.
 કહીને ગાન શક્તિનાં, કરીને દાન શક્તિનાં.
 તજી તોફાન એ સઘળાં, કરી લે ગાન શક્તિનાં;
 જીવનની જ્યોત અમકારી, કરી લે તું વક્ષાદારી.
 ચહે કરવા જીવન ઉજ્જવલ, ભલા દુર્બલ બની અતિબળ;
 જગે આવાગમન તારું, ભલા રહે પ્રખર ઉજ્જવલ.
 પ્રભુતા સ્વર્ગ મુખધારી, કરી લે તું વક્ષાદારી;
 જગતજનની મહામયી, શરણ તું યાચજો પ્રાણી.
 મુસાફરની મધુરવાણી, મનન કર તું સાચી જાણી;
 જીવનમાં સત્ય શણગારી, કરી લે તું વક્ષાદારી.

— આલકૃષ્ણ એમ. વ્યાસ

(૬૭)

:- શ્રી અંબાજીની હુમચી :-

(ગીરનારની માનસિક યાત્રા)

ગવરી નંદન વંદન કરીએ મા,
ચંદન લેપથી મંજન ધરીએ મા;
દોષ નિકંદન થઈને કરીએ મા.

કરીએ દોષ નિકંદન જગમાં, પગમાં જઈને પડીએ અંબા;
સારા સારા અંથો રચીએ, બચીએ ઘડીએ ઘડીએ અંબા.

ઘડી ઘડી ઉઠી આવે વાણી મા,
ગુણ ગાયત્રી જ જ્ઞાત ના જાણી મા;
શાણી મતિ આવે ગુણ ખાણી મા.

ગુણખાણીની ગાઉ કીરતિ, કરું છંદ આરંભ અંબા;
અંદર મંદિર સુંદર દીસે, શોભા રૂપનો થંભ અંબા.

થંભે આલન આવે કેને મા,
કાપ ન ખાય કદાપી તેને મા;
ઘોર કઠોર ગણે નહિ તેને મા.

ભય મુકીને રહે મુનીવર, દર દર પ્રત્યે જઈને અંબા,
જર જર દેહે ધ્યાન લગાવે, તનમન ચિત્તે દઈને અંબા.

દઈને ચિત્ત અંબાને ચરણે મા,
વાઘને વશ કર્યો છે હરણે મા;
મોર ભુજંગ રમે એક ધરણે મા.

મોર ભુજંગ રમે એક ધરણે, માજુનો પ્રતાપ અંબા;
તીરથ એક રૂપાળું હીસે, નહાતાં જય પાપ અંબા.

પાપ નહાતાં ટળે, ગૌમુખી મા,

જનમ જનમનો હોય દરદુઃખી મા;

જળ પીએ થાયે સહુ મુખી મા.

દુઃખીઓ થઇને સર્વે લેખે, દેખે સ્વર્ગ સમાન અંબા;

નિત્ય નિત્ય નૌતમ રચના દેખી, ભુત્રી જય ભાન અંબા.

ભાન ભુલે રેવતાચળ નીરખી મા,

વૃક્ષઘટા છે જોયા સરખી મા;

જળચર, સ્થળચળ રહે ત્યાં હરખી મા.

હરખીત થઇને રહે જનાવર, વેર વિરહ દર્શાવી અંબા;

વાઘ પીએ એકજ આરે, આરે આવી આવી અંબા.

આવી પીએ જળ સૌએ પ્રાણી મા,

બ્રહ્માનંદ રહે મુખ માની મા;

ચાર પદારથ ચાર લે જાણી મા.

જાણે ચાર પદારથ જ્યારે, મોહ વિકટદળ જાશે અંબા.

સચિત સચીદાનંદાનંદે, પરઘટ સ્વઘટ પ્રકાશે અંબા.

પ્રકાશિત થાય પતંગથી બમણે મા

ધાંથી તે અંદરમા છે જમણે મા;

કામનો કંઠ ઉચ્છેદન શમણે મા.

જમણે થાગ સઘળું મુખ પાવે, કાપે ક્રોધની પાશ અંબા;

કીરણ કરીને તિમીર નશાવે, મમતા થાય નાશ અંબા.

નાશ કરી દે મમતા જ્યારે મા,
અંતરદષ્ટિ ખુલી જાય ત્યારે મા;
સગુણ અગુણ ગુણ લાધે ત્યારે મા.

લાધે સગુણ અગુણ ગુણ મના, મણી માણુક આશ્વર અંબા;
ખાંતિ, શાંતિ, કાંતિ વાધે, જાંતિનો શો ભાર અંબા.

ભાર અઠાર વનસ્પતિ શોભે મા,
જોવા મુનીજનનાં મન લોભે મા;
સન્યા કામ તણી પણ શોભે મા.

શોભે સન્યા કામ તણી, જોઈ મંદીરના આકાર અંબા;
રથ રચના એ ગોખ ખીરાજે, ઉત્તર સન્મુખ ખાર અંબા.

ખાર ખીજું છે પશ્ચિમ પાસે મા,
વાસ દત્તાત્રીનો તેની વાંસે મા;
જેની જ્યોતથી લય દુઃખ નાશે મા.

દુઃખ નાશે જ્યોતિને જોરે, કોરે મેલે કપટ અંબા;
નવલ ધવલ બહુ ધામ ખીરાજે, શ્રાવક દેરાં દપટ અંબા.

દપટ દીપ્તે શ્રાવકનાં મંદિર મા,
ખાંત થાય જોવાની અંદર મા;
અંદર ચાર મૂર્તિ છે સુંદર મા.

સુંદર ત્યાં મૂર્તિ રૂપાળી, નેમનાથની કાળી અંબા;
કંચનના એ ખાર ખીરાજે, વચમાં જાળી જાળી અંબા.

જાળી જોઈને આગળ ચાલી મા,
ચાલી જીવે ત્યાં વાંસે ગાળી મા;
પથર પગથી છે રૂપાળી મા.

રૂપાળો ત્યાં ઘડી ઘટુકો, અઘડઘાટ સ્વરૂપ અંબા;
અતી ઉંચો ભુજદંગે શોભે, નાભી જાણે કૂપ અંબા.

રૂપ અનુપમ સરખા કાન મા,
પીળાં, ખોળાં ને ઘોળાં વાન મા;
ભીમનો પુત્ર તે ભીમ સમાન મા.

માન ઘણું ત્યાં ભીમકુંડનું, સીમ કરી છે ઉત્તર અંબા;
નેમનાથને અડખે પડખે, ઠામ ઠામ મંદિર અંબા.

મંદિર પંચેશ્વર નવ દૂર મા,
હાથી પગલે જળ ભરપુર મા;
ઉપર ભેરવ જળ અતિ દૂર મા.

દૂર કર્મ કૈંક કરતા મુરખ, આત્મહનન મન આશો અંબા;
નાશ થાય ને આશ ન પહોંચે, બંધાય થમને પાશ અંબા.

પાસ શ્રી રામાનંદનાં ઝરણુ મા,
સેવાદાસજી ત્યાં દુઃખહરણુ મા;
છે નીરમળ જળનું જ્યાં ઝરણુ મા.

ઝરણુ વડી પથર ચટ્ટીમાં, ભીમદાસજી રહે છે અંબા;
અન્યજનો પણ અનેક સંતો, ગીરીમાં વાસ કરે છે અંબા.

વાસ કરે દત્તાતરી વાંસે મા,
ટુંક રહી છે તેની વાંસે મા;
જાતાં કમંડળ જળ દેખાશે મા.

દેખાશે ઉત્તરમાં હેઠે, હનુમાન ધારા કુંડ અંબા;
રસ્તે રસ્તે વસતાં દીસે, આંખા કેરાં ઝુંડ અંબા.

ઝુંડવી નાના મધ્યમ ઝુંગે મા,
માત બિરાજે નવલે રંગે મા;
અકળ આભૂષણ પહેર્યાં અંગે મા.

અંગ આઠે નમી નમન કરીએ, ચરણે મસ્તક ધરીએ અંબા;
પુખ ઠાઠ બનાવી વિધવિધ, પાડ મુખ ઓચરીએ અંબા.

ઓચરો જય અંબે જય અંબે મા,
જેના નામથી લવહુઃખ થંભે મા;
ધ્વિષ્ઠ મળશે પદ આલંબે મા.

આલંબન માતાજી કેરાં, ચરણતાણું જે કરશે અંબા;
શુભ ગાયા માતાજી કેરા, સંવતસે ઓગણીસસે અંબા.

ઓગણીસસે બાવીસ ઉપર અંક મા,
નામે ધરમ ત્રવાડી અવટંક મા;
માતને સમર્યાં થઈ નિઃશંક મા.

શંકા વણ માતાજી સમર્યાં, જુનાગઢ શુભ ગામ અંબા,
અંબાને ચરણે રહે જેનો જનક જુલાખીરામ અંબા.

મંત્રાલક :

— હીંમતલાલ નૃસિંહદાસ

(ધૂન)

હીલે હીલ એક ચિત્તે મશગૂલ, મચાવું જય અંબેની ધૂન;
ભરી ભરી લકિતરસ ભરપૂર, ‘જય જય અંબે’ એકજ ધૂન.

(૪૮)

(ભિરવી-એ માતૃભૂમી તારા-એ રાગ)

હો અંબે માત તારા, ચરણે નમન અમારા;
 પ્રીતે ભરેલા વંદન, સ્વીકારજો અમારા.
 છે સ્મરણુ પ્રિય તારું, આ જગત માંડી ન્યારું;
 સુખ શાન્તિ અર્પનારૂં, એ નામ છેજ તારું.
 શુદ્ધિ નીતિ ને બુદ્ધિ, કર પ્રેરણા તુ અમમાં;
 મા એજ એક ઇચ્છા, પૂર્ણ કરો અમારી.
 જો હોય કાંઈ ગુનાઓ, જગમાત દૂર કરજો;
 યાચુ ક્ષમા તમારી, ઉર માંડી તુ ધરજો.

❦ હરીભાઈ ભગવાનભાઈ

(૪૯)

(ગઝલ)

રે હો અંબિકા માતા, તમારાં દર્શન તો થાતાં,
 મે આનંદે હરખાતા, તમારા ગુણ સૌ ગાતા. અરે૦
 ખર ગઢ વાસ છે તારો, ભયંકર પણ અતિ પ્યારો,
 મે છો વિશ્વ વિધાત્રા, તમારા ગુણ સૌ ગાતા. અરે૦
 ધનનાં છો તમે દાતા, કૃપાળુ છો તમે માતા;
 મે છો સુખની દાતા, તમારા ગુણ સૌ ગાતા. અરે૦
 મિત્રનાં વહાણુને તાર્યા, અસુરો કંઈકે સંહાર્યા;
 ગતની છો અધિષ્ઠાતા, તમારા ગુણ સૌ ગાતા. અરે૦
 તની અરજ ઉર ધરજો, દીનોનાં દુઃખ સૌ હરજો;
 મે છો વિશ્વની માતા, તમારા ગુણ સૌ ગાતા. અરે૦

❦ કાનજીભાઈ જેરામભાઈ

(૫૦)

“માનું સ્વરૂપ”

જેના તરલ નયન થકી સ્વર્ગીય આભા નિત્ય ઝળકયા કરતી,
જેની સુધામયી સુંદર છબી મનુજ તાપ હલકો કરતી.
જેની સુકોમળ અમિદૃષ્ટિથી ભકતજનો પામે વિશ્વાસ,
અંતરનું દુઃખ સર્વે ભુલીને શક્તિને માને પ્યારું ધામ.
પુણ્યમયી જેની સત્તા છે ભકતવર્ગની કેવળ પ્રાણ,
જેના ચરણોમાં ચીર સંચીત ઋણિયો તપનું દે છે દાન.
જેના મુખની લલીત પ્રતિભા સર્વ હૃદય પ્રકુદિલત કરે,
જેની સ્વભાવિક ચંચળતા ત્રિવિધ કષ્ટને દુર કરે.
મંજળ મુખ મનોહર મૂર્તિ અંતર સ્વચ્છ ધરાવે,
સાગરશ્રી ગંભીર અધિક એ અમિદૃષ્ટિ વર્ષાવે.
ઉચ્ચ, ઉદાર, શક્તિ એ જાણે અખીલ વિશ્વનું શોભા ધામ,
જેવી પુણ્યમયી શક્તિને પદમાં મારા નમ્ર પ્રણામ.

ભાનુશંકર કાશીરામ

(૫૧)

* મારી માતંગી માત *

(રાગ-મારા સંભાગી રામ કહેવને મને એક વાતલડી)

મારી માતંગી માત પૂણું તમારી પાવલડી,
હું તો જોઉં તમારી વાટલડી....મારી૦
તમે મહુરકપુરના વાસી છે,
તમને કહું છું એક વાતલડી...મારી૦
તમે મન મંદિરમાં વશીયાં છે,
તારી રૂડી વાગે છે હાંકલડી....મારી૦

પર]

‘મા’નો મહિમા ભાગ ૩ ને

તમે જેમલ રખારીને જશ આપીઓ છે,

તેણે ચારી તમારી ગાવલડી....મારી૦

જકિતનાં ભોજન આપીશું ભાવતાં,

તમને પીવડાવશું દુધને સાકલડી....મારી૦

તમને મોઢ સેવક મૈયા વિનવે છે,

તમે ઝાલોને મારી આંગલડી....મારી૦

— નરસીલાલ મણીલાલ

(પર)

(રાગ—સરપર ગાગર પર કર ગજગામની લથલાતી આવે)

ફરી ફરી નહિ આવે અવસર આ ગયો અંબાને સેવો.

મહા કળીકાળે મૈયા નામરૂપી મીઠો મેવો.....ફરી૦

કાળ ઝપાટા ખાચે, તેતર જ્યમ બાજ સામે;

પકડી લે પળમાં રહે પસ્તાઈને જેવો ને તેવો.....ફરી૦

મોંઘો મનુષ્ય દેહ જાણી, સમરી લે માઈને પ્રાણી;

જતાં નહિ વાર લાગે, પાણીના પરપોટા જેવો.....ફરી૦

લક્ષ્યોરાસી ત્યાગી, લીધો મનુષ્યદેહ માગી;

જઠરાની જ્વાળાથી બચાવ, સ્તુતિ કરતો કેવો.....ફરી૦

ઉદય તે અસ્ત થાશે, પાછળ પ્રાણી પસ્તાશે;

પીપળના પાન ખરતાં વાર લાગે માનો એવો.....ફરી૦

પ્રાતે: ઉગે છે ભાનુ, આથમતાં નવ રહે છાનું;

સેવકને તારું બાનું, તાર મા છે જેવો તેવો.....ફરી૦

કમલાશંકર

(૫૩)

(રાગ-તારા ચરણોમાં ચિતકું ચોંટયું)

મારો જોડો ઉતારો પાર અંજે મા અલખેલી,
મારે એક તમારો આધાર અંજે મા અલખેલી.
માજી તારે છે બહુ બાળ અંજે મા અલખેલી,
તારે સૌની લેવી સંભાળ અંજે મા અલખેલી.

—સાખી—

મહીવાસુરને મારતાં, નારાયણી ધર્યું નામ,
લકતોને મુખીઆ કર્યા, તેં તો દેવોના કીધાં કામ. અંજે મા.

—સાખી—

ચંડમુંડ ચકચુર કર્યા, લાવી દીલમાં ક્રોધ,
ઘણાય દુષ્ટ સંહારીઆ, તેની નથી મુજ પાસે નોંધ. અંજે મા.

—સાખી—

રકતખીજ રણમાં રોળીઓ, દુષ્ટ અધર્મી જેહ;
એક અંબાના ભજનમાં, તમે સૌએ રાખો રનેહ. અંજે મા.

—સાખી—

શુંભને સંહારીઓ, કરીને ક્રોધ અપાર;
નિશુંભને પણ મારીઓ, દૈત્ય માર્યા છે અપરંપાર. અંજે મા.

—સાખી—

ગરબો સંપૂર્ણ થયો, ગાયો ધરી ઉલ્લાસ;
‘બાલ’ માગે એટલું, મમ હૃદયમાં કરજો વાસ. અંજે મા.

— — — બાલકૃષ્ણ ઓધવજી ભટ્ટ

(૫૪)

(મથુરામાં ખેલ ખેલી આવ્યા હો કાન-રાગ)

તારો ને મારો મેળાપ, ઓ અંબા ક્યારે થશે રે,
 નથી વેઠાતો વિયોગ, ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 નિદ્રા ના આવે ભોજન ના લાવે (૨)
 નિરાંત વિના ન રહેવાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે, તારો૦
 જળ વિના જેમ માછલડી ઝુરતી, (૨)
 એવી અંતરમાં વેદના થાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 ખાવરી ચકોરી ચંદ્ર વિયોગે, (૨)
 એવું જીવન આ જણાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 મારામાં મન મારું ન ઠરતું, (૨)
 તારામાં મન ઠરી જાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 ભોગ વિલાસોમાં લડકારે ભાગું, (૨)
 અગ્નિ વિના બળી જાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 નહિ આકાશે ને નહિ પાતાળે, (૨)
 તમ વિના ઘડી ન રહેવાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 કેણુ છું હું ને ક્યાંનો રહેનારો, (૨)
 આવ્યો ક્યાંથી ક્યાં જવાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦
 વિયોગની વેદના કેને રે કહીએ, (૨)
 મનની મનમાં સમાય-ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારો૦

નથી સહેવાતું ને નથી રહેવાતું, (૨)

કેઈને કંઈ ના કહેવાય—ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારોં

કરગરીને કહું છું તમને, (૨)

આમ નિરદય ન થવાય—ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારોં

હૃદ થઈ હવે ઝાઝું શું કહીએ, (૨)

આ લકતને લેટો થાય—ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારોં

લકતજનોને વૈકુંઠ મળવા, (૨)

બાલકૃષ્ણ ગુણ ગાય—ઓ અંબા ક્યારે થશે રે. તારોં

— બાલકૃષ્ણ ઓધવળ ભટ્ટ

(૫૫)

(ભૈરવી-ગઝલ-રાગ)

અંબા પધારો આંગણે મમ ચિતડું એમ ચાહ્ય છે,

કુંકુમ અને કેસર થકી પૂજન તમારું થાય છે. અંબાં

કુલમાળા શોભતી જુધ જાઈ ને ગુલાબ છે,

અમે કુલડેજ વધાવીશું પૂજન તમારું થાય છે. અંબાં

લકતો સહુ ભેગા થયા તમ વાટડી જોવાય છે.

શુભ દિન આજે માહરે પૂજન તમારું થાય છે. અંબાં

લકતજન સહુ પ્રેમથી ‘મા’ ગુણ તમારા ગાય છે,

સહુ ‘બાલ’કે ટોળે મળ્યાં પૂજન તમારું થાય છે. અંબાં

— બાલકૃષ્ણ ઓધવળ ભટ્ટ

ભક્તશ્રી નર્મદાશંકર મુળશંકર પંડ્યા રચિત ભજનો

(૫૬)

(રામ નામ બોલો-એ રાહ)

બોલો માઈનામ ભાઈઓ બોલો માઈનામ,

આવે અંતે કામ ભાઈઓ બોલો માઈનામ.

વિશ્વમહીં વ્યાપી એ શક્તિ,

ભાવે કરી લ્યો એની રે ભક્તિ,

હરતાં ફરતાં બોલો માઈનામ....ભાઈઓ ૦

તાપ ત્રિવિધ મા તનના કાપે,

અવિચળ શાન્તિ અંતે આપે;

આપે અમરપદ ધામ....ભાઈઓ ૦

જોડ જનુનીની જગમાં ન જડશે,

એને ભજશે તે નર તરશે;

શુદ્ધ પ્રેમ ત્યાં પગલાં એનાં જાણુ....ભાઈઓ ૦

પલ પલ પલ તું લે પોકારી,

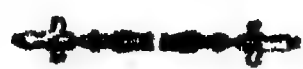
એક ઘડી દે નવ વિસારી;

તું સંભારે એ સંભાળે બાલુડા મુજ આવ....ભાઈઓ ૦

નયનોથી નીરખી લે માણ.

વાણુસી જાતી સુધારને બાણ;

કહે છે નર્મદ કરજોડીને સાચી શીખામણુ માન....ભાઈઓ ૦

માનવ મેઘા મૂલનો મળીઓ છે આ દેહ,

મા ભજને તું માનવી ટાળી મન સંદેહ.

(૫૭)

(રાગ-તારા ચરણોમાં ચીતકું ચોટયું)

હું તો પારે તમારે આવ્યો અંબે મા અલખેલી,
સાથે બીજું નથી કાંઈ લાવ્યો અંબે મા અલખેલી.

--સાખી--

ધન દોલત વિણુ આપનો માણુ હું છું ગુલામ,
શરણે આવ્યો આપની મને માણુ તમારી હામ. અંબે.
દર્શન કરી મા આપનાં સફળ કરે મુજ દેહ,
નયણે જ્યારે નીરખ્યાં જાણે વરસ્યા અમૃતના મેહ. અંબે.
ભાવિક ભકતો ભાજતાં આનંદ અંગ ઉભરાય,
બાર માસે ટોળે મળી અંબે ગુણુ તમારા ગવાય. અંબે.
માતા આદે પુત્રને પુત્રને દર્શન આશ,
ભેળાં બન્નેને થતાં ભેદ હરખે જગતના તાત. અંબે.
માણું માણુ એટલું વંદી વારંવાર,
પ્રતી વરસે મને તેડજે માણુ અંબા તમારે દરબાર. અંબે.
ભાવ ભીની મુજ આંખથી ભાણું તુજને માત,
શીર ધર્યું તમ ચરણમાં કહે નર્મદ સ્વીકારો માત. અંબે.

પરમેશ્વરીને પૂજતાં પતિત પાવન થાય,
જીવન જીવે ઉજળું અંતે મા કરે સહાય.

(૫૮)

(રાગ-ભેટ જુએ છે તરવાર)

ગોંધ પધારો મોરી માત, અંબે મૈયા ગોંધે પધારો.
 સુણી સેવકનો મા સાદ, અંબે મૈયા ગોંધે પધારો.
 સમય આરતી થાવા રે લાગ્યો;
 લકતોનો સંઘ લેજો થાવા રે લાગ્યો;
 મારે અંતર કેરી આશ.....અંબેં
 માનુની મંગળ ગાયે તમારાં,
 કહે પધારો અંબે મા અમારાં;
 પુરો અંતર કેરી આશ.....અંબેં
 કુમારીકાઓ બટુકજી પધાર્યાં,
 શરીર ઉપર જેણે વસ્ત્રો ન ધાર્યાં,
 તેમને પ્રસાદની આશ.....અંબેં
 નમંદ ઉભો જીવે વાટ તમારી,
 ક્યારે પધારે ગોંધે મુજ માડી;
 ઝટપટ આવો હો માત.....અંબેં

નાસ્તિકો નેચર કહે આસ્તિકને અંબાય,
 બાપવિના જગમાં થયા (પણ) મા વિણ ના કહેવાય.
 પ્રગટી આપો આપને કાપે સૌના તાપ,
 મહારો મહારો મા કહે ચાંપે હૃદયની સાથ.

(૫૯)

(રાગ-દેવી અન્નાણી રાણી મંમાયા)

પતીત પાવની હો અંબે આરાસુરની રાયા,
અંબે આરાસુરની રાયા (ર) ગુણુ તેરા જગને ગાયા...પતીત૦

કોઇ લક્ષ્મી રૂપે આરાધે,

કોઇ સાધક શક્તિ સાધે;

કોઈ કુદરત કહીને યાચે.....પતીત૦

તારા રૂપ તણુ નહિ પાર,

સારા પ્રદાંડનો આધાર;

પામ્યા નહિ કે તારો પાર.....પતીત૦

કહે છે નર્મદ તારો દાસ,

માજી રાખો મુજને પાસ;

માજી કરજોડી તુજ પાસ.....પતીત૦

(૬૦)

જીવન ઝોલાં ખાય અમારું જીવન ઝોલાં ખાય,
આપ બચાવો એથી મૈયા અંતર બહુ અકળાય....અ.

ભવસાગરમાં નૌકા મારી ડગમગ ડગમગ થાય,
શાણુ સુકાની પણુ શોચવા લાગ્યો પાર કેમ જવાય....અ.

ખટ શત્રુઓ ખંત ધરીને મારી પાછળ ધાય,
બચવું બાળા શી રીતેથી આવી કરજો સહાય....અ.

હીંમત હારી બેઠો મૈયા એકે નથી ઉપાય,
કહે નર્મદ મા આપ કૃપા વિણુ તુજ પદ કેમ પમાય....અ.

(૬૧)

(રાગ-અંત્રેજી રાહ)

આવો આવો સૌ મા’ના મંડપ આવો,
ગાવો ગાવો ગવરીના ગુણુલા ગાવો.

લવસાગર તરવાનું બારું,
માઈનામ એકજ ખ્યારું,

મચાવો મચાવો તમે માઈ ધૂન મચાવો.....આવો૦

આ કલિયુગમાં શક્તિ સાચી,
શક્તિ વિનાની લક્તિ કાચી;

જમાવો જમાવો તમે માઈ હુંડ જમાવો.....આવો૦

માઈ મુજને દર્શન આપો,
દુઃખ દારીદ્ર દીલનાં કાપો;

થાવો થાવો તમે માજી પ્રસન્ન થાવો.....આવો૦

જનસેવા જગદંબ કરાવો,
એ છે આપ ચરણમાં દાવો;

જગાવો જગાવો મમ હૃદયે જ્યોત જગાવો.....આવો૦

(ધૂન)

(રાગ-કાલી કમલીવાલીઆને મળતો.)

શ્રી માઈ શરણુંમમઃ શ્રી માઈ શરણુંમમઃ
શ્રી માઈ શરણુંમમઃ શ્રી માઈ શરણુંમમઃ

એક દિવસમાં એક પળ મનથી મા જોલાય,
ધન્ય ઘડી એ દિનની તુજ જીવનમાં જાય.

સપ્તશ્લોકી દુર્ગાપાઠ*

શિવ ઉવાચ- શિવ બોલ્યા:-

દેવિ ત્વં ભક્તસુલભે સર્વકાર્ય વિધાયિનિ ।
કૃત્વા હિ કાર્યસિદ્ધયર્થમુપાયં પ્રૂહિયત્નતઃ ॥

હે દેવિ! તારા ભક્તોને સર્વકાર્ય સુલભ થાય અને સર્વ સિદ્ધિઓ કળીયુગમાં સહેજે મળે એવો તત્કાળ ઉપાય બતાવો.

દેવ્યુવાચ-દેવિ બોલ્યા:-

શ્રુણુદેવ! પ્રવક્ષ્યામિ કૃત્વા સર્વેષ્ઠસાધનમ્ ।
મયાતવૈવ સ્નેહેનાપ્યમ્બાસ્તુતિ પ્રકાશ્યતે ॥

હે દેવ! સાંભળો. તમારા ઉપર સ્નેહ હોવાથી કહું છું કે, કળીયુગમાં સર્વ શ્રેષ્ઠ સાધન મારી સ્તુતિ એજ પ્રધાન છે.

ૐ અસ્યશ્રીદુર્ગા સપ્તશ્લોકી સ્તોત્રમંત્રસ્ય
નારાયણઋષિઃ અનુષ્ટુપછન્દઃ શ્રી મહાકાલી મહા-
લક્ષ્મી મહાસરસ્વત્યો દેવતાઃ દુર્ગાપ્રીત્યર્થે સપ્તશ્લોકી
દુર્ગાપાઠે વિનિયોગઃ ॥

આ સપ્તશ્લોકી સ્તોત્રમંત્રના નારાયણ ઋષિ છે. છન્દ અનુષ્ટુપ છે અને શ્રી મહાકાલી, મહાલક્ષ્મી તથા મહાસરસ્વતી તેના દેવતા છે. દુર્ગાની પ્રીતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે આ દુર્ગાપાઠનો વિનિયોગ છે.

જ્ઞાનિનામપિ ચેતાંસિ દેવી ભગવતી હિ સા ।

બલ્લાદાકૃપ્યમોહાય મહામાયાપ્રયચ્છતિ ॥૧॥

*નિત્યપાઠ તરીકે આ સપ્તશ્લોકી દુર્ગાપાઠનો ઉપયોગ થઈ શકે છે.

તે મહામાયા જ્ઞાનવાળા ભલભલા પુરુષોના ચિત્તને પણ ખેંચી લઈ વિવેકહીન કરી મમતાના ખાડામાં પટકી મોહને સ્વાધીન કરે છે તો પછી તમારા જેવાને મમત્વ થાય તેમાં શી નવાઈ? (૧)

દુર્ગેસ્મૃતાહરસિ ભીતિમશેષજન્નોઃ ।

સ્વસ્થૈઃ સ્મૃતા મતિમતીવ શુભાં દદાસિ ॥

દારિદ્ર્યદુઃખભયહારિણિ કા ત્વદન્યા ।

સર્વોપકારકરણાય સદાર્દ્રચિત્તા ॥૨॥

હે દુર્ગાદેવી! સંકટ સમયે આપનું જે સ્મરણ કરે છે. તે સર્વ પ્રાણીમાત્રની અશેષ ભીતિનું તમે હરણ કરો છો. અને જે પ્રાણી સ્વસ્થ ચિત્તે તમારું સ્મરણ કરે છે, તેને તમે અત્યંત શુભ મતિ આપો છો. શરણાગતનાં દારિદ્ર્ય, સંકટ અને ભય હરનારાં, સર્વ પર ઉપકાર કરનારાં તમારા જેવું બીજું પ્રાપ્તજ નથી. (૨)

સર્વમંગલમંગલ્યે શિવે સર્વાર્થસાધિકે ।

શરણ્યે ત્ર્યમ્બકે ગૌરિ નારાયણિ નમોસ્તુતે ॥૩॥

સર્વ શુભ વસ્તુઓમાં માંગલ્યરૂપ હનનારાં શિવ દેવી આપ છો વળી ભક્તજનોની સર્વ શુભ અમિષાપ્રત્યે પૂર્ણ કરનારાં, શરણે આવનારને સ્વીકારનારાં, ત્રણ નેત્રવાળાં હે ગૌરિ! નારાયણિ! આપને અમારા નમસ્કાર છે. (૩)

શરણાગત દીનાર્ત પરિત્રાણુ પરાયણે ।

સર્વ સ્થાર્તિ હરે દેવિ નારાયણિ નમોસ્તુતે ॥૪॥

શરણે આવેલાં દીન તથા દુઃખી જનોનાં રક્ષણ કરવામાં હંમેશાં તત્પર રહેનારાં અને આપત્તિઓનો નાશ કરનારાં હે દેવિ! નારાયણિ! આપને નમસ્કાર છે. (૪)

સર્વસ્વરૂપે સર્વેશે સર્વશક્તિ સમન્વિતે ।

ભયેભ્યસ્ત્રાહિનો દેવિ દુર્ગેદેવિ નમોસ્તુતે ॥૫॥

સર્વમાં સ્વરૂપભૂતે વ્યાપી રહેલાં સર્વનાં અધિષ્ઠાત્રા આત્મા વિગેરે સર્વશક્તિ સમુદાયવાળાં હે દેવિ ! ભયમાંથી અમારી રક્ષા કરો. હે દુર્ગા-નારાયણિ ! આપને અમારા નમસ્કાર છે. (૫)

રોગાન શેષાનપહંસિ તુષ્ટાર્થા

તુકામાન્સકલાનભીષાન ।

ત્વામાશ્રિતાનાં ન વિપત્તરાણાં

ત્વામાશ્રિતાહ્યાશ્રયતાં પ્રયાંતિ ॥૬॥

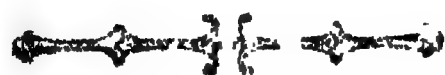
હે દેવિ ! તમે જ્યારે પ્રસન્ન થાઓ છો ત્યારે સર્વ રોગ ઉપદ્રવોનો નાશ કરો છો. અને જ્યારે આપ ક્રોધાયમાન બનો છો ત્યારે સકલ મનોકામનાને નષ્ટ કરો છો, જેઓ આપને શરણે છે તેઓને કાષ્ટપણ પ્રકારની વિપત્તિઓ હોયજ નહિ ઉત્પટા તેવાઓ તો આપનો આશ્રય મેળવીને અન્યને આશ્રય આપે છે. (૬)

સર્વાબાધાપ્રશમનં ત્રૈલોક્યસ્યાખિલેશ્વરિ ।

એવમેવ ત્વયા કાર્યમસ્મદ્દૈરિવિનાશનમ્ ॥૭॥

હે સર્વેશ્વરી ! ત્રણલોકની સર્વ પ્રકારની આપત્તિઓનો નાશ કરનારા તમોએ જેમ હમણાં અમારા સત્ત્વ અસુરોનો નાશ કરી અમારું રક્ષણ કર્યું તેમ સદાને માટે રક્ષણ કરતાં રહો. (૭)

॥ શ્રી સત્ત્વલોકી દુર્ગા પાઠ સમાપ્તઃ ॥

પૂજ્યપાદ શ્રી ભગવાન શંકરાચાર્ય પ્રણીત

શ્રી અન્નપૂર્ણા સ્તોત્ર

નિત્યાનન્દકરી વરાહાયકરી સૌન્દર્યરત્નાકરી
નિર્ધૂતાખિલધોરપાવનકરી પ્રત્યક્ષમાહેશ્વરી ।
પ્રાલેયાચલવંશપાવનકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૧॥

હે મા અન્નપૂર્ણે ! તું સદા આનન્દ કરનારી છે. તારા હાથમાં ભકતોને માટે વર અને અભય રહે છે, તું સુંદરતાકપ રત્નોની ખાણ છે, તું તારા ભકતોનાં સમસ્ત પાપ નાશ કરીને તેમને પવિત્ર બનાવે છે, તું સર્વની હશ્વરી પ્રત્યક્ષ મહેશ્વરી છે. તેજ ગિરિરાજ હિમાલયના વંશને પાર્વતી બનીને પવિત્ર કર્યો છે. હે મૈયા ! તું કાશી-પુરની મહારાણી છે અને સર્વ યંત્રાને માટે તું અન્નપૂર્ણા દેવાથી સર્વની માતા પણ છે તો હું મા ! કૃપા કરીને મને ભિક્ષા આપો. (૧)

નાનારત્નવિચિત્રભૂષણકરી હેમામ્બરાડમ્બરી
મુક્તાહારવિલમ્બમાનવિલસદ્વસોજકુમ્ભાન્તરી ।
કાશ્મીરાગુરુવાસિતાદ્રચિકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૨॥

હે ભગવતી ! અન્નપૂર્ણે ! તું અનેક પ્રકારના રત્નોદ્વારા વિચિત્ર આભૂષણ કરે છે, તારું શરીર સુવર્ણના આડંબરથી અલંકૃત છે, તારા હૃદય પર સુંદર મુક્તાહાર શોભી રહ્યો છે. તારું શરીર કુ કુમ અને અગમ્ય સુગન્ધિ દ્રવ્યોથી કાન્તિમાન છે. તું કાશીપુરની અધિશ્વરી છે. હે મા ! કૃપા કરીને મને ભિક્ષા આપો. (૨)

યોગાનન્દકરી રિપુક્ષયકરી ધર્માર્થનિષ્ઠાકરી
ચન્દ્રાર્કાનલભાસમાનલહરી ત્રૈલોક્યરક્ષાકરી ।
સર્વૈશ્વર્યસમસ્તવાઞ્છિતકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતામૃપૂર્ણેશ્વરી ॥૩॥

હે માતા ! યોગી પુરૂષોને તું યોગદ્વારા આનંદ આપે છે, તારા ભક્તજનોના (કામ ક્રોધરૂપી) શત્રુઓનો નાશ કરે છે. હે મયા ! તું ધર્મ અને ધનનું સાધન કરવામાં પણ સહાય કરે છે, તેમજ તે તે કાર્યોમાં દૃઢ નિષ્ઠા કરે છે. તારું તેજ ચન્દ્રમા, સૂર્ય અને અગ્નિની સમાન પ્રકાશિત છે. તું તારી પૂર્ણ શક્તિથી ત્રિલોકની રક્ષા કરે છે. તારા ભક્તોના સમસ્ત મનોરથોને પૂર્ણ કરીને તેમને ઐશ્વર્ય આપે છે. હે કાશીપુરાધીશ્વરી ! તું મને પણ ભિક્ષા આપ. (૩)

કૈલાસાચલકન્દરાલયકરી ગૌરીઉમા શંકરી
કૌમારી નિગમાર્થગોચરકરી ઓઢુરબીજક્ષરી ।
મોક્ષદ્વારકપાટપાટનકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતામૃપૂર્ણેશ્વરી ॥૪॥

હે દેવિ ! તે કૈલાસ પર્વતોની કન્દરોઓમાં તારું ધ્યાન અનાવ્યું છે. તું ગૌરી,^૧ ઉમા,^૨ શંકરી,^૩ કૌમારી,^૪ અને નિગમેના અર્થ કરનારી છે. તું ઓમકારસ્વરૂપ બીજક્ષરવાળી છે. હે ભગવતી !

૧ ગૌરી—અત્યંત ગૌરવર્ણવાળી.

૨ ઉમા—મહાદેવની લક્ષ્મી સ્વરૂપા અથવા શિવરૂપ પતિની કામનાથી તપશ્ચર્યા કરવનો હેતુ નિષેધ કરેલી.

૩ શંકરી શંકર મહાદેવની પત્ની.

૪ કૌમારી—સ્વામી કાનિકેયની શક્તિ સ્વરૂપા.

તારા ભક્તોને માટે મોક્ષમાર્ગનું દ્વાર ખોલવામાં કેવળ એક તુંજ સમર્થ છે. હે કાશીપુરાધીશ્વરી ! મને ભિક્ષા આપો. (૪)

દશ્યાદશ્યપ્રભૂતવાહનકરી બ્રહ્માણ્ડભાંણ્ડોદરી
લીલાનાટકસૂત્રભેદનકરી વિજ્ઞાનદીપાકુરી ।
શ્રીવિશ્વેશમનઃપ્રસાદનકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૫॥

હે અન્નપૂર્ણે ! તું સર્વ સ્થૂત સૂક્ષ્મ જીવોને ભોજનદાન દહને તેમની સર્વ પ્રકારની શક્તિઓથી સુસમ્પન્ન કરનારી છે. આ નિખિલ બ્રહ્માંડ તમારા ઉદરરૂપ પાત્રમાં રહેલ છે. તું તારી શક્તિદ્વારા સર્વ ચરાચરને પોતાના કાર્યોમાં પ્રવૃત્ત કરે છે અને તું જ્ઞાનરૂપ દીપકની શિખા છે, જેથી હે મા ! તું તારી વિશેષ આતુરીથી શ્રી વિશ્વનાથ ભગવાનના મનને સન્તુષ્ટ કરે છે તેમજ તું કાશીપુરની અધિશ્વરી છે. હે મા ! મને ભિક્ષા આપો. (૫)

ઉર્વોસર્વજનેશ્વરી ભગવતી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી
વેણીનીલસમાનકુમ્ભભદ્રહરી નિત્યાન્નદોનેશ્વરી ।
સર્વાનન્દકરી દશાશુભકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૬॥

હે ઇશ્વરી ! તું ભૂમિ ઉપર રહેલા સર્વ જનસમુદાયની ઇશ્વરી છે. તુંજ ઐશ્વર્યસંપન્ન અને અન્નધનથી ભરપૂર ભરેલી અન્નપૂર્ણા માતા છે, તારા માથાના વાળ નીલવર્ણથી શોભા મેળવે છે. હે પરમેશ્વરી ! તું સર્વને અન્નદાન આપે છે. તું સદા આનન્દ અને શુભદશા કરનારી છે. હે કાશીપુરીધીશ્વરી મા ! મને ભિક્ષા આપો. (૬)

આદીક્ષાન્તસમસ્તવર્ણનકરી શંભોસ્ત્રિભાવાકરી
કાશ્મીરા ત્રિજનેશ્વરીત્રિલહરીનિત્યાંકુરાશર્વરી ।
કામાકાંક્ષકરી જનોદયકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલગ્નનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૭॥

હે પરમેશ્વરી ! દીક્ષિત બનીને મંસારમાં જેઓ શિક્ષા પ્રદાન કરે છે તે સર્વને તેંજ ઉપદેશ આપેલ છે. તેંજ મહાદેવને ત્રણે* ભાવોનું વિધાન કરેલ છે. તેંજ સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળ એ ત્રણેલોકમાં તારી માયાર્થી પરમેશ્વરી પ્રતીત થાય છે. તેંજ આલોકમાં ગંગા, યમુના અને સરસ્વતી બનીને પ્રવાહિત થઈ રહી છે. જે વસ્તુને કરી નાશ ન થાય એવી મોક્ષરૂપા વસ્તુ આપનારી પણ તેંજ છે. અભિક્ષાળી પુરુષોની સર્વ કામનાઓ પૂર્ણ કરનારી તેંજ છે. હે માતા ! તું ભક્તજનોની ઉન્નતિ કરે છે. હે કાશીપુરાધીશ્વરી ! હે અન્નપૂર્ણા મા ! મને ભિક્ષા આપો. (૭)

દેવીસર્વવિચિત્રરત્નરચિતા દાક્ષાયણી સુન્દરી
વામસ્વાદુપયોધરપ્રિયકરી સૌભાગ્યમાહેશ્વરી ।
ભક્તાભીષ્ટકરી દશાશુભકરી કાશીપુરાધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલગ્નનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૮॥

હે મહામત્યા ! તું દેવીx છે. તારું શરીર વિચિત્ર રત્નોના આભૂષણોથી અલંકૃત છે. તેંજ સતીરૂપથી દક્ષ પ્રજાપતિને વેર

*આ ત્રણ ભાવ સત્ત્વ, રજ અને તમ મહાદેવને આ ત્રણે ભાવો તેંજ પ્રાદુર્ભૂત કરીને મંસારનું વિધાન, પાલન અને સંહાર કરાવે છે.

xભક્તોનું દુઃખ દૂર કરીને તેમને પ્રસન્ન કરનારી.

ઉત્પન્ન થઈને દાક્ષાયણી કહેવાઈ છું. હે મા ! તું સર્વ જગતની માતા હોવાથી તારા સ્તનોનું મધુર દધ્યપાન કરાવીને હિતસાધન કરે છે. તું સર્વની મહા ઇશ્વરી હોવાથી સર્વનું સૌભાગ્ય કરે છે. કેવળ એક તુંજ તારા ભકતોના મનોરથોને પૂર્ણ કરે છે અને મંકટોને દૂર કરી શુભ દશા આપે છે, જેથી હે મા ! મને પણ ભિક્ષા આપો. (૮)

ચન્દ્રાકાંતલકોટિકોટિસદશચન્દ્રાંશુભિમ્બાધરી
ચન્દ્રાકાંત્રિસમાનકુણ્ડલધરી ચન્દ્રાકવર્ણેશ્વરી ।
માલાપુસ્તકપાશકાંકુશધરી કાશીપુરધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૯॥

હે ભગવતી ! તું કરોડો ચન્દ્રમા, અસંખ્ય સૂર્ય અને અગણિત અગ્નિની સમાન છે. તારા આનન્દની અપાર છબી જાણે ચન્દ્રમાના કીરણોને ધારણ કરે છે, સૂર્ય, ચન્દ્રમા અને અગ્નિના જેવું દેદીપ્યમાન કુણ્ડલ તેં ધારણ કરેલ છે. ચન્દ્રમા અને સૂર્યની સમાન તમારું ઉજ્જવલ વર્ણ છે. હે માતા ! તેં તારા એકએક હાથમાં કમથી માલા, પુસ્તક, પાશ અને અંકુશને ધારણ કરેલાં છે. હે મા ! મને ભિક્ષાદાન આપો. (૯)

ક્ષત્રત્રાણકરી મહાભયકરી માતા કૃપાસાગરી
સાક્ષાન્મોક્ષકરી સદાશિવકરી વિશ્વેશ્વરશ્રીધરી ।
દક્ષાકન્દકરી નિરામયકરી કાશીપુરધીશ્વરી
ભિક્ષાં દેહિકૃપાવલમ્બનકરી માતાન્નપૂર્ણેશ્વરી ॥૧૦॥

હે માતા ! તું તારા ક્ષત્રનું આશ્રય આપીને સર્વની રક્ષા કરે છે. સર્વને અભયદાન દે છે, જેથી તું સર્વની માતા છે. તું કૃપાના

સાગરરૂપ છે, તેમજ સાક્ષાત્ મોક્ષપદ આપનારી છે. તું સદા સર્વનું મંગલવિધાન કરે છે, નિખિલ વિશ્વનું પાલનપોષણ કરનાર શ્રી મહાદેવજીની શ્રી વૃદ્ધિ કરનારી પણ તુંજ છે. દક્ષપ્રજ્ઞપતિના યજ્ઞમાં વિદ્ય કરીને તેને રૂદ્ર કરાવનારી તુંજ છે. હે માતા ! તું સર્વને આરોગ્યદાન કરે છે. હે મા ! મને ભિક્ષા આપો. (૧૦)

અન્નપૂર્ણે સદાપૂર્ણે શંકરપ્રાણુવદ્ભભે ।

જ્ઞાનવૈરાગ્યસિદ્ધયર્થે ભિક્ષાં દેહિ ચ પાર્વતિ ॥૧૧॥

હે અન્નપૂર્ણે ! તું સમસ્ત સૌભાગ્યથી સદા ભરપૂર છે. હે માતા ! તું કલ્યાણકર્તા મહાદેવજીની પ્રાણુવદ્ભભા છે, જેથી હે પાર્વતિ ! જ્ઞાન અને વૈરાગ્યની સિદ્ધિને અર્થે મને પણ ભિક્ષા આપો. (૧૧)

માતા મે પાર્વતિ દેવી પિતા દેવો મહેશ્વરઃ ।

આન્ધવાઃ શિવભક્તાશ્ચ સ્વદેશે ભુવનત્રયમ્ ॥૧૨॥

હે માતા ! હું કેવળ એ ભિક્ષા આહું છું કે. ગિરિરાજકુમારી પાર્વતિ મારી માતા હો, મહાપ્રભુ શ્રી શિવજી મહારાજ મારા પિતા હો, અને શિવ શક્તિના સર્વ અનન્ય ભક્તો મારા બન્ધુઆંધવ હો. એ ત્રણેલોક મારો સ્વદેશ છે એવું જ્ઞાન હંમેશાં મારા હૃદયમાં દટલાવથી સ્થિત રહો. (૧૨)*

॥ શ્રી અન્નપૂર્ણા સ્તોત્ર સમાપ્ત ॥

*આ અન્નપૂર્ણા સ્તોત્રનો શ્રદ્ધાપૂર્વક નિરંતર પ્રાતઃકાળમાં પાઠ કરવાથી ભગવતી અન્નપૂર્ણા દેવિ પ્રસન્ન થઈને ધન-ધાન્ય આદિથી પોતાના ભક્તોને પરિપૂર્ણ કરે છે.

હે માનવ !

હે માનવ ! એકવાર તારા પાછલા જીવન તરફ નજર કરી જો. ત્યાંસુધી તું કીટ પતંગાદિમાં હતો ત્યાંસુધી તું માને જાણી શક્યો નહિ તો કાંઈ નહિ, પરંતુ હવે તો માએ તને પ્રવૃત્તિ-નિવૃત્તિરૂપ બન્ને હાથથી આલિંગન દ્વારા બાંધી લીધો છે, તારો દેહરથ સુસજ્જિત થયો છે, જડ ઉપર પ્રભુત્વ કરવાનો અધિકાર તેં પ્રાપ્ત કરેલ છે, તો શું હજી પણ માને મૂલતો રહીશ ? હજી પણ માને જોષ્ઠશ નહિ ?

જેણે આપણને જડ પરમાણુથી જ્ઞાનનું પૂર્ણ વિકાશક્ષેત્ર માનવકુળમાં પહોંચાડ્યા, જેણે આપણા અંતરદેશને સ્વારોચિષ્ટ કરી દીધું, જેની સ્વર્ગીય અંગ જ્યોતિથી આપણું હૃદયરાજ્ય પ્રકાશમાન થયું, જે મા પડદા પાછળ રહીને સ્નેહનો પ્રકાશ કરે છે, જે આપણા પ્રત્યે પ્રેમ કરીને અદૃશ્ય થઈ ગય છે, હાલ ! માત્ર એક દિવસ માટે પણ આપણે તેને મા કહીને પુકારી શકતા નથી ? માત્ર એકજ દિવસ માટે સરલ હૃદયથી પુત્રની માફક તેનો સ્નેહ, તેનો આદર અનુભવ કરી શકતા નથી ? જે આપણા જન્મમરણની સાથી છે, જે આપણા સુખદુઃખની સખા છે, જે આપણી અનંત-યાત્રાની અદિતીય સહચરી છે, જે આપણા દેહરથની એક માત્ર મારથી છે, જેની મંગળમય ઇચ્છાથી આપણે મનુષ્ય થયા છીએ, તે સ્નેહમયી મહામાયા તરફ મુખ ફેરવીને કૃતજ્ઞતાની એકજ દીર્ઘ નિઃશ્વાસ છોડી શકતા નથી ! આપણા મનુષ્ય જીવનને ધિક્કાર છે ! ધિક્કાર છે આપણી કૃતજ્ઞતાને ! કૃતજ્ઞતા પ્રકાશ કરવાનું બ જી રહ્યું, જેના રિવાય બીજું કાંઈ નથી, જેના અસ્તિત્વમાં આપણું અસ્તિત્વ

હે, તેના અસ્તિત્વમાં આજ દીનપર્યંત પૂર્ણ વિશ્વાસ પણ થઈ શક્યો નથી? હાથ! તો પણ તે મા આપણો કેટલો આદર અને કેટલો સ્નેહ કરે છે! જાણો છો? તે કે જે મા છે, તે પોતાના અનુપમ સ્નેહનો બદલો ઈચ્છતી નથી. તેનું કાર્ય તો સ્નેહરૂપી દૂધનું જન દેવું તે છે. તે કાર્ય તે સદા કરી રહી છે અને કરશે. આપણે તેના કૃતજ્ઞ અકૃતજ્ઞ સંતાન છીએ; છતાં પણ તે આપણને ધૂણાની સ્થિતિ જોઈ શકતી નથી. એટલુંજ નહિ પરંતુ અમૃતમય સ્નેહની મંજીવનીદારા સદા સર્વદા સીંચતી રહે છે અને સીંચતી રહેશે. હાથ! આ સ્નેહ આ માતૃત્વનો પ્રકાશ શું ચાણીદારા થઈ શકે છે? તે વાત તો ન્યારી છે.

*

ધાર્મિકો! તમે જે ધર્મનું પાલન કરીને જગતમાં ધાર્મિક તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા છો. તે કે જે તમારી પ્રકૃતિએ ધર્મરૂપે પોતાનો પ્રકાશ કર્યો છે, તે કાણ છે? તે તેજ મહામાયા મા છે.

અધર્મિઓ! તમે સદા કેના છસારા ઉપર પાપનો કાદવ ઘોળી વેશ ધરો છો? કેને તૃપ્ત કરવા માટે પાપપૂર્ણ માર્ગમાં વેચરો છો? કાણ તમારી નિંદિત-પ્રકૃતિના રૂપથી મલિનતાના તાટેલાં વસ્ત્રો પહેરીને તમને ગોદમાં લેખને બેઠી છે? જરા વિચાર કરીને જુઓ તો કાણ છે? તે તેજ મહામાયા મા છે.

જુઓ, જુઓ, આપણી નજીક કાણ છે? આપણું આત્મીય કોણ છે? તે છે એક મા. તે માની સામે એકવાર મા કહીને કેલા રહો. તે જે પ્રકારે અનેક રૂપે અનેક મૂર્તિ રૂપે તમને મુગ્ધ કરીને “આવ-આવ” કહીને પોકારે છે, તમે પણ “મા! આવું છું-મા, આવું છું” કહીને દોડતા જાઓ. માને આપણી ઘણી આહવા

છે. આપણે રાજરાજેશ્વરીનાં સંતાન છીએ! શું મા આપણી દીનતા જોઈ શકશે? આપણી દીનતા દીનતા જોઈને માની આંખમાં આંસુ વહેવા માંડે છે, આપણું હૃદય દૂર કરવા માટે, જન્મમૃત્યુની યાતના ચિરકાલ સુધી દૂર કરવા માટે તો તે મા રાજરાજેશ્વરી હોવા છતાં પણ દીનદીન વેશમાં આપણી પાછળ પાછળ ફરે છે. ચાલો આપણે એકવાર મા કહીને ઉભા રહીએ, બીજું કંઈપણ કરવું પડશે નહિ. ચાલો કરોડો કંઠથી એકવાર મા કહીને પોકારીએ, તેથી તે પ્રસન્ન થશે. આનંદમાં પોતાને ભૂલી જશે, આપણે મહાભાગ્યશાળી થઈશું, અને મુક્તિ પ્રાપ્ત કરીશું.

-:- પ્રાર્થના -:-

(૧)

મા! જે તારા પ્રિય સાધક સંતાન કે જેણે બ્રહ્મચર્યદ્વારા મનને શુદ્ધ કરી લીધેલ છે, પ્રત્યાહાર દ્વારા ઇન્દ્રિયસંયમ કરેલ છે, પ્રાણાયમ દ્વારા પ્રાણના વ્યર્થ વ્યયને રોકી દીધો છે; તેઓ તને મા કહીને પોકારવાથી; તેનું મન, પ્રાણ અને ઇન્દ્રિયો એકી અવાજે બોલી ઉઠે છે, તે માતૃશ્વનીથી દિગ્દિગંત પવિત્ર થઈ જાય છે અને તું પણ મા, તે આહવાનના પ્રયત્ન આકર્ષણથી સ્વયં આવીને તેના કંઠમાં પવિત્ર વિજયમાળા પહેરાવી દમ્બશ તે સાધક ધન્ય થશે, પરંતુ મા! મારા માટે શો ઉપાય છે?

હું તો જ્યાં જોઉં છું, ત્યાં અંધકાર છે! જે એકવાર ક્ષીણ કંઠથી મા કહીને પોકારવાની ચેષ્ટા કરે, તો તેજ વખતે મન તેના ભેગા કરેલા સંસ્કારોને લઈને સામે આવી ઉભું રહે છે! સર્વદા

અંચળ ઇન્દ્રિયો એક વિષયમાંથી બીજા વિષય તરફ દોડે છે ! અને પ્રાણ ! તેનો તો પત્તોજ નહિ ! તે તો ઇન્દ્રિયોની સેવામાંજ લીન છે. તો પછી મારું મનહીન, પ્રાણહીન, અને તે કારણે શ્રદ્ધા, ભક્તિ અને વિશ્વાસહીન આ દુર્બળ ક્ષીણ કંઈનો માતૃ-આહવાન અવાજ શું મા ! કૈલાશમાંહેના તારા સુવર્ણમય સિંહાસન સુધી પહોંચી શકશે ? શું મા ! તું તારા કનિષ્ઠ અર્વાચીન સંસારતાપથી જર્જરિત દુર્મલ સંતાનની તરફ જોઈશ ? મા ! આઠ બંધનવાળા શિશુ-પુત્રને એકવાર બોળામાં લેવા માટે શું તું ઉન્માદિનીની માફક દોડીને આવીશ ? મા ! જે હું કેવી દુર્દશામાં પડેલ છું ? આ તારા અધમ પુત્રના શરીર ઉપર ધૂળ, મેલ, તથા દુર્ગંધ જોઈને તેને રસ્તામાં છોડી દેવાથી, તારો નિષ્કલંકિત માતૃસ્નેહ કલંકિત થશે ! મા ! જેઓ તને ચાહે છે, તેઓ તો નિશ્ચયપૂર્વક તને પામશે, પણ હું તો પામીશ નહિ ! કેમકે જે મન ભોગને ચાહે છે, ઇન્દ્રિયો વિષય ઈચ્છે છે, પ્રાણ દેહને ચાહે છે, આવા કારણોથી તને કેવી રીતે ચાહું ? જેટલા દિવસો જાય છે, તેટલો રોમરોમમાં તેનો અનુભવ થતો રહે છે.

હૈ કૃપામયા ! મારા નહિ ચાહવા છતાં પણ તું આવીશ ! એટલી કૃપા, એટલો સ્નેહ, મા ! તારા હૃદયમાં છે. તારા સ્નેહનું એક બિન્દુ મેળવીને, જગત્ માતાઓ પુત્રસ્નેહથી પોતાને ભૂલી જાય છે. વળી તું તો સ્નેહસિંધુ છે ! તારો સ્નેહ કેટલો અધિક છે ! મા ! તેને તુંજ સમજે છે ! હૈ મા ! જ્યાં અપરાધ કહેવા જેવું કાંઈએ નથી એવી તું અમારી મા છે. સંતાનના દોષ જોવામાં તું અમારી આંધળી મા છે. અમને આત્મવિસ્મૃત કરીશ ! અમારી ડાઠી પકડીને “એટા ! આવ.” એમ કહીને યાદ કરીશ ! ત્યારે તો હું અભિ-

માનથી મોંઢું ફેરવીને કહીશ—“હવે હું તને અમ્મા-અમ્મા (મા) નહિ કહું. મા કહીને નહિ બોલાવું!”

(૨)

હે જગદીશ્વરી મા! મને ભવસાગરમાંથી બચાવનાર તું એકજ છે. મા! તેં મને અનેક જન્મોમાંથી આ માનવયોનિમાં મૂક્યો છે પરંતુ મને તો અહીં તને મેળવવામાં અનેક અંતરાયો નડે છે. સંસારના વ્યવહારોમાંથી ઉંચા આવવાની પુનઃસદ્ગજ મલતી નથી. તો પછી તારું ભજન-કીર્તન ક્યારે કરું? હે કૃપાનિધાન મા! મારા ઉપર કૃપા કરી મારાં કર્મોને ઓછાં કરી નાખો, વળી જે કર્મ મારે કરવાનાં રહે તે પણ નિષ્કામ રીતે તથા તમારા પ્રીત્યર્થે કરાય એવી મારી વૃત્તિ બનાવો કે જેથી મને કોઈ જાતનું બંધન ન થાય. અનન્યભાવે મારા ચિત્તને તમારામાં પરોવી રાખવા મધું છું છતાં ચંચળ મન ભટકવા ક્યાંય નાશી જાય છે. અથાગ પ્રયત્નો કરતો રહીં મનને વાળું છું પણ તે તો તાબે થવું મુશ્કેલ જેવું લાગે છે; પરંતુ હે દીનદયાળી મા! તારા દયાળુપણાયથી તેને કબજામાં લાવી શકાય એવું તે છે, તો મારી ઉપર દયા કરો. મને તારો પોતાનોજ સમજીને તારો. આ ભવસિંધુમાંથી બચવા માટે તારા આશરો વિનાના સર્વ પ્રયાસો નિષ્ફળ જશે, કારણ ભવસિંધુમાં કામ, ક્રોધ, વેર, ઇર્ષ્યા, હિંસા નીચ રૂપી અનેક મગરો વાસ કરી રહેલ છે. તેઓ મારો કોળીઓ કરવા મોં વિકાસીને બેસી રહ્યા છે. કેટલાક તો તેમના આકર્ષણથી મને તેમના તરફ ખેંચી રહ્યા છે. અને હું તારા વિના નિરાધાર હોવાથી તેઓ પ્રત્યે દિન પ્રતિદિન બેંચાતો જાઉં છું; અર્થાત્ તે સર્વને વશ બનું છું અને મારી

અધોગતિ કરે છું. હે મા ! હું તને કાલાવાલા કરીને વિનવું છું કે મને બચાવ. મા ! મારું વિશ્રામસ્થાન તુંજ છે, મારો ઉદ્ધારક તુંજ છે, તારું ઉદ્ધાર અને દિલાવર હૃદય છે તો મને ભવસિંધુમાંથી ઉગાર.

મા ! તારું વિસ્મરણ મને જરાય ન થવા દે કારણ તારું સ્મરણ એજ સાચામાં સાચું સુખ છે, ખરું ધન છે, ચિરકાલ ટકનાર છે અને ઉચ્ચ ગતિએ લઈ જનાર છે; જ્યારે તારું વિસ્મરણ એ મહાનમાં મહાન દુઃખ છે, મોટામાં મોટી વિપત્તિ છે, અધોગતિએ લઈ જનાર છે.

હે મા ! તુંજ મારાં માતપિતા, અંધુ, મિત્ર છે. મારી સર્વ વિદ્યા પણ તુંજ છે અને સર્વ ધન પણ તુંજ છે. હે મા ! મારું સર્વસ્વ તુંજ છે. તારા સિવાય મારું બીજું કોઈ પણ નથી. માટે હું તો એક તારા સ્વરૂપમાં એકલીન બની તનેજ સર્વત્ર અને સર્વમાં નિહાળું અને પૂર્ણ મામય બની જાઉં.

(૩)

હે માતા ! ચંચળ મનવાળા મારાથી તો કદાચ તારી ધાગી ભક્તિ ન થય, પરંતુ તારે તો મારી ઉપર દયાદૃષ્ટી રાખવીજ નોંધએ. કારણ મેં ત્યાગતા મુખની અંદર મધુર જલ રેડે છે; તે ત્યાગની કંઈ ભક્તિથી ? કોઈ પણ નહિ. પોતાની દયાથીજ એમ કરે છે. માટે તારે પણ તારી મહતા સાચવવા મારી ઉપર દયાદૃષ્ટી કરવી નોંધએ. વળી એમ પણ કેમ નથી કહેતી કે મારી આમ (તારી ભક્તિરહિત) શુદ્ધિ સામાટે થઈ છે ? હું તો તું જેમ પ્રેરે છે તેમ કરું છું. તારી ભક્તિ કરાવવી યા ન કરાવવી એ બંધું તારાજ હાથમાં છે. મારો તેમાં કંઈ

ભગવતી પ્રેમીઓને અત્યંત ઉપયોગી પ્રાણુવાન પુસ્તકો

ભગવતી ભકતરત્ન	[પ્રાચીન ભકતોનાં ચરિત્રો]	૦૧
ભગવતી ગીતા	[ગુ. શ્લોક-ટીકા સાથે]	૦૧
જયોતિદર્શન	[અર્વાચીન ભકતોનાં ચરિત્ર]	૦૧
શક્તિ-સહસ્ર પાઠ	[ભગવતી અને ગાયત્રીનાં હજાર નામ]	૦૧
શક્તિ સંતચરિત્ર	[પ્રાચીન અને અર્વાચીન સંતો]	૦૧
‘મા’નો મહિમા ભાગ ૧	[ભકતચરિત્ર અને ભકતની વાણી]	૦૧
શક્તિવિજય	[ખોધદાયક સળંગ વાર્તા]	૦૧
‘મા’નો મહિમા ભાગ ૨	[નવીન વિધવિધ ગરબા-ગરબી]	૦૧
શક્તિ-મહિમન	[ગુ. શ્લોક-ટીકા સાથે]	૦૧
દેવાંશી દુર્ગાદેવી	[સળંગ સુંદર વાર્તા]	૦૧
શક્તિ-કથા	[પાંચ અધ્યાય. ગુ. શ્લોક ટીકા]	૦૧
શ્રી અંબિકા અંક	[શક્તિનો બીજા વર્ષનો ખાસ અંક]	૦૧
શ્રી બાલાંક	[શક્તિનો ત્રીજા વર્ષનો ખાસ અંક]	૦૧
શ્રી કાલિકા અંક	[શક્તિનો ચોથા વર્ષનો ખાસ અંક]	૦૧
રત્નદિવડાં	[ભકિતવાન સ્ત્રી પુરુષનાં ચરિત્ર]	૦૧
સૌન્દર્યલહરી	[શંકરાચાર્યે કરેલ શક્તિ-સ્તુતિ]	૦૧
ભગવતી ભજનાવળી (૧)	[ચાલુ રાગનાં ગરબા, ગરબી, ગીતો]	૦૧
” ” (૨)]	૦૧
જગદંબા કાવ્યામૃત	[ભકત ચતુરદાસ રચિત જુના છંદ]	૦૧
શ્રી બાલાચંદ્રનપદ્ધતિ	[બાલાની ઉપાસના વિધિ]	૦૧
નવરાત્રી ભજનાવળી	[થોડાક ગરબા-ગરબી]	૦૧
સુખોદવાટિકા	[ખોધદાયક નાની વાર્તાઓ]	૦૧

દરેકનું પો. ખ. જુદું. વધુ માહિતી માટે પત્રવ્યવહાર કરો.

શ્રી શક્તિ સાહિત્ય મંદિર, સ્ટેશનરોડ-નડિયાદ

ભગવતી ભકિતરસનું અતિ ઉપયોગી વાંચન અર્પતી
વર્ષ-૫ શક્તિ “અંથમાળા” વા. લ. રૂ. ૧)

:: ચાલુ પાંચમા વર્ષનાં ચાર પુસ્તકો ::
પ્રથમ પુસ્તક- માનો મહિમા ભાગ ૩ જે

-: તૈયાર છે :-

૬૨ કાવ્યો તથા સમશ્લોકી દુર્ગાપાઠ, શ્રી અન્નપૂર્ણા સ્તોત્ર ને
મનનીય પ્રાર્થના વિગેરે માથે.

છટક મૂલ્ય ૦-૪-૦ પો. ખ. ૦-૧-૦ જુદું

બીજું પુસ્તક- ભગવતી ભકતનારી

-: આસો સુદ પડવાએ પ્રકટ થશે :-

જેમાં ભકતબહેનોના ભકિતમય જીવનચરિત્રો આવશે.

છટક મૂલ્ય ૦-૬-૦ પો. ખ. ૦-૨-૦ જુદું.

ત્રીજું પુસ્તક- માઠ પત્રાવણી

આસો સુદ પડવાએ બીજું-ત્રીજું પુસ્તક સાથેજ પ્રકટ થશે.

માઠભકિત સંબંધી વિવિધ વિષયોને જણતા અનેક મનનીય પત્રો.

છટક મૂલ્ય ૦-૨-૦ પો. ખ. ૦-૧-૦ જુદું.

ચાલુ પુસ્તક- મા પોષ સુદ પૂર્ણિમાએ
પ્રગટ થશે

:: ધર્મ, પ્રેમ, જ્ઞાન અને ભકિતરસ ઝરતી સળંગ વાર્તા ::

છટક મૂલ્ય ૦-૬-૦ પો. ખ. ૦-૨-૦ જુદું

અંથમાળાના ગ્રાહક થનારને રૂ. ૧) માં આ ચારે પુસ્તક ઘેર ખેઠાં મળશે.

લખો:-શ્રી શક્તિ સાહિત્ય મંદિર સ્ટેશનરોડ, નડિયાદ

પ્રત્યેક માસની પૂર્ણિમાએ પ્રગટ થતું, સમસ્ત શક્તિ-
જગતમાં પૂર્ણ પસંદગી પામેલું, એકલું અનૈક

સચિત્ર માસિક-પત્ર

વર્ષ પાંચમું **શક્તિ** આસોથી શરૂ

‘શક્તિ’ એટલે શું? તે તેનું નામ જ બોલી ઉઠે છે.
‘શક્તિ’ ‘મા’નું માસિક છે ને તે ‘મા’ ચલાવે છે.
‘શક્તિ’માં ‘મા’ની લક્ષિતનું જ સાહિત્ય આવે છે.
‘શક્તિ’નો ચૈત્ર માસમાં એક ખાસ અંક નીકળે છે.

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૨) પો. ખ. સાથે.

સહાયક લવાજમ રૂ. ૫)

❧ શ્રી ગુજરાતી ચંડીપાઠ ❧

:: નવી આવૃત્તિ દિવાળી પછી પ્રકટ થશે ::

વધુ માહિતી માટે પત્ર લખી પૂછાવો.

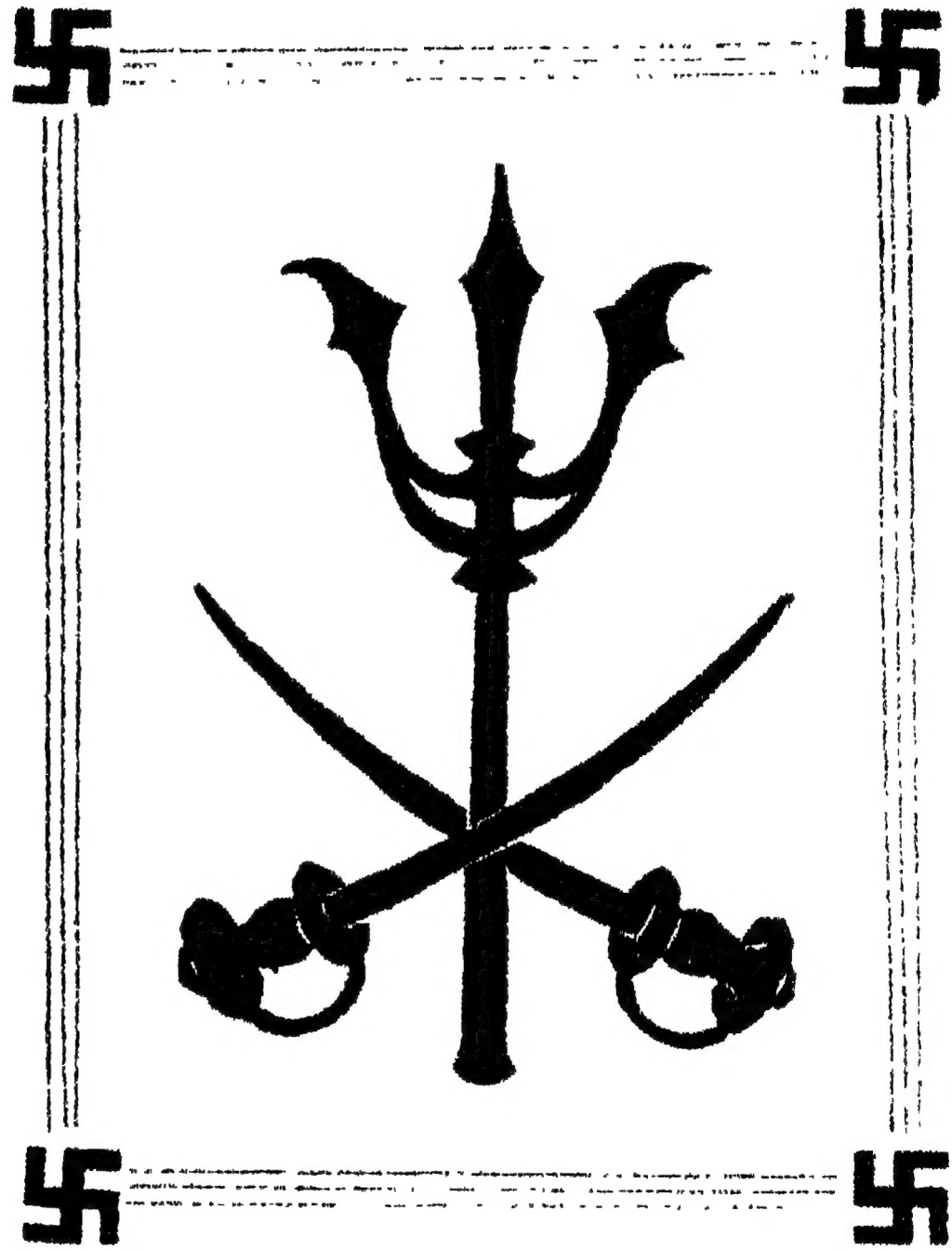
લખો-શ્રી શક્તિ સાહિત્ય મંદિર-નડિયાદ.

-- મંદિરના સેવાભાવી અમદાવાદમાં મુખ્ય પ્રચારક --

પંડ્યા નર્મદાશંકર મુળશંકર શા. સોમચંદ અંબાલાલ ધડીઆળા

કાપડીવાડ, રાયપુર.

ઢાલનીપોળ, કમાનવાળીપોળ

श्री शक्ति साहित्य मंदिर, स्टेशनरोड-नडियाद.

